

Re-distributed due to a translation mistake (26.06.2013) A3467a

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the Former
Yugoslavia

Court
Management and
Support Services
Section

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

Section des
Services
d'administration et
d'appui judiciaire

CASE/AFFAIRE NO. IT-98-32/1-R77.2-A (RASIC) DATE 21 June 2013

FROM/DE CARLINE AMEERALI, DEPUTY CHIEF CMSS

TO/A

X President/Président (1)	0 Prosecutor/Procureur	☑ Defense Counsel/Conseil de la Défense	cc
X Vice President/ Vice président			
0 Appeals Chamber/ Chambre d'appel	0 Case Manager/ Commis aux affaires	MS. M. TAPUSKOVIC	
0 Trial Chamber I/ Chambre de 1ère instance I	0 Chief of Investigations/ Chef des enquêtes		
X Trial Chamber II/ Chambre de 1ère instance II			
0 Trial Chamber III/ Chambre de 1ère instance III			

0 Embassy/Ambassade	
☑ Other/Autre	MS. J. RASIC (ICC)
0 Registrar/Deputy Registrar/Greffier/Greffier adjoint	0 VWS Coordinator/Coordinateur de la SVT
0 Senior Legal Officer/Juriste hors-classe	0 UNDU Commanding Officer/Commandant du QPNU
☑ Communications Service/Service Communication	0 OLAD

PLEASE FIND ATTACHED/ VEUILLEZ TROUVER CI-JOINT

☑ Order/Warrant/Decision issued by Appeals Chamber or Trial Chamber or a Judge on/ Ordonnance/Mandat/Décision émis(e) par la Chambre d'appel ou les Chambres de 1ère instance ou un Juge le 16 / 11 / 2012
JUDGEMENT
0 Order/Decision issued by the President on/Ordonnance/Décision émise par le Président le ____/____/____
0 Motion/Request/Application submitted by Prosecution/Defence Counsel on/ Motion/Requête/Demande présentée par l'Accusation/le Conseil de la défense le ____/____/____
0 Response/reply/brief submitted by Prosecution/Defence Counsel on/ Réponse/Réplique/Mémoire présenté(e) par l'Accusation/le Conseil de la défense le ____/____/____
0 Decision of the Registrar on/Décision du Greffier le ____/____/____
0 Other/Autre

RECEIVED/RECU	FILED/ENREGISTRE
☑ Office hours/heures ouvrables Date: 21 / 06 / 2013	☑ Office hours/heures ouvrables Date: 21 / 06 / 2013
0 Outside Office hours/en dehors des heures ouvrables Date: ____/____/____ Time/Heure: ____ h	0 Outside Office hours/en dehors des heures ouvrables Date: ____/____/____ Time/Heure: ____ h

Article 27.2- Directive for the Registry: A party anticipating a late filing will call the Registry during office hours to request permission of the Registrar and instruction for after hour filing.
Article 27.2-Directive pour le Greffe: une partie prévoyant un dépôt hors des heures ouvrables se mettra en rapport avec le personnel du Greffe durant les heures de bureau pour solliciter l'autorisation du Greffier et les instructions nécessaires.

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands
Churchillplein 1, 2517 JW La Haye. B.P. 13888, 2501 La Haye. Pays-Bas
Tel.: 31-70-416 5000 Fax: 31-70-416 8637

**Notice of
confidentiality
applicable to fax**

This facsimile transmission contains United Nations proprietary information that is strictly confidential and/or legally privileged, and is intended solely for the use of officials of the United Nations and/or the named recipient hereof. Any unauthorized disclosure, copying, distribution or other use of the information herein is strictly prohibited. If you have erroneously received this facsimile transmission, please notify the United Nations immediately.

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za teška
kršenja međunarodnog humanitarnog
prava počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-98-32/1-R77.2-A
Datum: 16. novembar 2012. godine
Original: engleski

PRED ŽALBENIM VIJEĆEM

U sastavu:
sudija Khalida Rachid Khan, predsjedavajuća
sudija Mehmet Güney
sudija Fausto Pocar
sudija Arlette Ramaroson
sudija Andréia Vaz

Sekretar: g. John Hocking

Presuda od: 16. novembra 2012. godine

TUŽILAC

protiv

JELENE RAŠIĆ

JAVNO

PRESUDA

Tužilaštvo:

g. Paul Rogers
g. Kyle Wood
g. Aditya Menon

Branilac Jelena Rašić:

gđa Mira Tapušćković

SADRŽAJ

I. UVOD.....	1
A. KONTEKST	1
B. ŽALBE	3
C. PRIVREMENO PUŠTANJE NA SLOBODU.....	3
D. USMENI ARGUMENTI.....	4
II. STANDARD PREISPITIVANJA PRILIKOM ODMJERAVANJA KAZNE U ŽALBENOM POSTUPKU.....	5
III. ŽALBA TUŽILAŠTVA: PRETRESNO VIJEĆE JE NAPRAVILO GREŠKU U PRIMJENI PRAVA ZBOG TOGA ŠTO JE DIO KAZNE IZREČENE RAŠIĆEVOJ PRETVORILO U USLOVNU KAZNU	6
A. PRVA ŽALBENA PODOŠNOVA: PRETRESNO VIJEĆE JE POSTUPILO <i>ULTRA VIRES</i>	7
1. Argumenti strana.....	7
2. Diskusija	8
B. DRUGA ŽALBENA PODOŠNOVA: PRETRESNO VIJEĆE JE NAPRAVILO GREŠKU ZBOG TOGA ŠTO JE ODLUKU O TOME DA SE DIO KAZNE IZREČENE RAŠIĆEVOJ IZVRŠI KAO USLOVNA KAZNA ZASNOVALO NA FAKTORIMA KOJE NIJE PRIHVATILO KAO OLAKŠAVAJUĆE.....	10
1. Argumenti strana.....	10
2. Diskusija	12
C. TREĆA ŽALBENA PODOŠNOVA: PRETRESNO VIJEĆE JE NAPRAVILO GREŠKU ZBOG TOGA ŠTO SE OSLONILO NA <i>EX PARTE</i> LJEKARSKE IZVJEŠTAJE KAO NA OSNOVU ZA IZRICANJE USLOVNE KAZNE RAŠIĆEVOJ	15
1. Argumenti strana.....	15
2. Diskusija	16
D. ZAKLJUČAK.....	18
IV. ŽALBA JELENE RAŠIĆ: ŽALBENO VIJEĆE JE NAPRAVILO GREŠKU U UTVRĐIVANJU ČINJENIČNOG STANJA I GREŠKU U PRIMJENI PRAVA ZBOG TOGA ŠTO JE IZREKLO KAZNU U TRAJANJU OD 12 MJESECI	19
A. PRVA ŽALBENA PODOŠNOVA: KAZNA JE PRETJERANA U POREĐENJU S DRUGIM KAZNAMA IZREČENIM U SLIČNIM PREDMETIMA.....	20
1. Argumenti strana.....	20
2. Diskusija	22
B. DRUGA PODOŠNOVA: PRETRESNO VIJEĆE JE NAPRAVILO GREŠKU PRILIKOM OCJENJIVANJA OTEŽAVAJUĆE OKOLNOSTI.....	24
1. Argumenti strana.....	24
2. Diskusija	26
C. ZAKLJUČAK.....	27
V. DISPOZITIV	28
VI. DODATAK – GLOSAR.....	30
A. PRVOSTEPENE PRESUDE MKSJ-A	30
B. DRUGOSTEPENE PRESUDE MKSJ-A.....	30
C. DRUGOSTEPENE PRESUDE MKSR-A	31
D. SPISAK SKRAĆENICA, AKRONIMA I KRATKIH REFERENCI.....	31

I. UVOD

1. Žalbeno vijeće Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Žalbeno vijeće odnosno Međunarodni sud) rješava po dvjema žalbama na “Obrazloženje usmene presude o kazni”, koje je Pretresno vijeće III Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pretresno vijeće) izdalo 6. marta 2012. godine u predmetu *Tužilac protiv Jelene Rašić* (dalje u tekstu: Presuda o kazni).¹

A. Kontekst

2. Događaji koji su dali povoda tim žalbama desili su se u kontekstu suđenja u predmetu *Tužilac protiv Milana Lukića i Sredoja Lukića* (dalje u tekstu: predmet *Lukić i Lukić*). Jelena Rašić (dalje u tekstu: Rašićeva) je na osnovu pravila 77 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) u pet tačaka Optužnice optužena za nepoštovanje Međunarodnog suda zbog svjesnog i hotimičnog ometanja provođenja pravde na Međunarodnom sudu putem pribavljanja lažnih izjava svjedoka za odbranu Milana Lukića.² Na svom prvom stupanju pred sud 22. septembra 2010. godine, Rašićeva se izjasnila da nije kriva ni po jednoj tački Optužnice.³ Rašićeva je to svoje izjašnjenje kasnije preinačila u potvrdno i 25. januara 2012. godine s Tužilaštvom Međunarodnog suda (dalje u tekstu: tužilaštvo) podnijela zajednički zahtjev kojim je od Pretresnog vijeća zatražila sljedeće: (i) da izmijeni Optužnicu u skladu s nacrtom Izmijenjene optužnice koji je priložen uz taj zahtjev (dalje u tekstu: Izmijenjena optužnica); (ii) da prihvati potvrdno izjašnjenje Rašićeve o krivici po tačkama 1 do 5 Izmijenjene optužnice; i (iii) da po svakoj od tih tačaka donese zaključak o krivici Rašićeve.⁴

3. Dana 31. januara 2012. godine, Pretresno vijeće je prihvatilo Izmijenjenu optužnicu i konstatovalo da je potvrdno izjašnjavanje Rašićeve o krivici bilo dobrovoljno, obaviješteno i nedvosmisleno i da postoji dovoljna činjenična osnova koja dokazuje krivična djela koja joj se

¹ *Tužilac protiv Jelene Rašić*, predmet br. IT-98-32/1-R77.2, Obrazloženje usmene presude o kazni, koja je izrečena usmeno 7. februara 2012. godine i zavedena 6. marta 2012. godine. V. takođe T. 68-74 (7. februar 2012. godine) (dalje u tekstu: pretres o odmjerenju kazne).

² *Tužilac protiv Milana Lukića i Sredoja Lukića*, predmet br. IT-98-32/1-R77.2, Podnesak s Optužnicom i propratnim materijalom protiv Jelene Rašić, 9. juli 2010. godine (povjerljivo i *ex parte*), Dodatak A (dalje u tekstu: Optužnica). Optužnica je, shodno usmenom nalogu dežurnog sudije, dobila status javnog dokumenta. V. T. 4 (22. septembar 2010. godine).

³ T. 7 (22. septembar 2010. godine).

⁴ *Tužilac protiv Jelene Rašić*, predmet br. IT-98-32/1-R77.2, Zajednički zahtjev za razmatranje Sporazuma o izjašnjavanju o krivici, 25. januar 2012. godine (povjerljivo). Ovaj zahtjev je, shodno usmenom nalogu Pretresnog vijeća, dobio status javnog dokumenta. V. T. 39-40 (31. januar 2012. godine).

stavljaju na teret.⁵ Rašićeva je priznala da je, dana 18. i 20. oktobra 2008. godine u Sarajevu, Bosna i Hercegovina, podmitila Zuhdiju Tabakovića (dalje u tekstu: Tabaković), potencijalnog svjedoka u predmetu *Lukić i Lukić*, zatraživši od njega da potvrdi, potpiše i ovjeri jednu unaprijed pripremljenu izjavu svjedoka (dalje u tekstu: Tabakovićeva izjava) u zamjenu za iznos od 1.000 Eura i ponudivši mu još novca da svjedoči u korist Milana Lukića.⁶ Ona je, nadalje, priznala da je, dana 18. oktobra 2008. godine ili oko tog datuma, navela Tabakovića da ponudi mito drugim potencijalnim svjedocima u predmetu *Lukić i Lukić*, uručivši mu dvije unaprijed pripremljene izjave u kojima je ostavljen prazan prostor za upisivanje ličnih podataka davaoca izjave (dalje u tekstu: Druge izjave) i zatraživši od njega da pronade ljude koji su rođeni u Višegradu, u Bosni i Hercegovini, koji su bili u Armiji Bosne i Hercegovine i koji su voljni da za novac potpišu te Druge izjave.⁷ Ona je, pored toga, priznala da je pribavila Druge izjave od g. X i g. Y, koji su se s Tabakovićem dogovorili da ih potpišu, te su to i učinili 23. oktobra 2008. godine u zamjenu za iznos od 1.000 Eura.⁸ Na koncu, priznala je da je pribavila druge verzije Tabakovićeve izjave i Drugih izjava tako što se vratila u Sarajevo u periodu od 23. oktobra do 6. decembra 2008. godine s nepotpisanim, revidiranim verzijama tih izjava i što je od Tabakovića zatražila da potpiše revidiranu verziju svoje izjave, kao i da od g. X i g. Y zatraži da potpišu revidirane verzije Drugih izjava.⁹ Revidirane verzije Tabakovićeve izjave i Drugih izjava vraćene su Rašićevoj i glavni branilac Milana Lukića ih je 20. januara 2009. godine predao tužilaštvu.¹⁰

4. Shodno tome, Pretresno vijeće je Rašićevu proglasilo krivom po svih pet tačaka¹¹ i istog je dana saslušalo argumente strana u vezi s odmjeraivanjem kazne.¹² Dana 7. februara 2012. godine, Pretresno vijeće je Rašićevoj izreklo kaznu od 12 mjeseci zatvora.¹³ Pretresno vijeće je odlučilo da posljednjih osam mjeseci kazne pretvori u uslovnu kaznu i objasnilo je da će Rašićeva morati da izdrži taj dio kazne samo ako “unutar perioda od dvije godine od [dana održavanja pretresa o odmjeraivanju kazne], bude osuđena za neko drugo krivično djelo kažnjivo zatvorom, uključujući nepoštovanja suda”.¹⁴

⁵ T. 36-37 (djelimično zatvorena sjednica), 61 (31. januar 2012. godine).

⁶ Izmijenjena optužnica, par. 2-6; T. 41-45 (31. januar 2012. godine). V. takođe Presuda o kazni, par. 10.

⁷ Izmijenjena optužnica, par. 7-8; T. 41-45 (31. januar 2012. godine). V. takođe Presuda o kazni, par. 11.

⁸ Izmijenjena optužnica, par. 9-15; T. 45-49 (31. januar 2012. godine). V. takođe Presuda o kazni, par. 12.

⁹ Izmijenjena optužnica, par. 16-19; T. 49-50 (31. januar 2012. godine). V. takođe Presuda o kazni, par. 13.

¹⁰ Izmijenjena optužnica, par. 16-19; T. 49-50 (31. januar 2012. godine). V. takođe Presuda o kazni, par. 13.

¹¹ T. 41 (31. januar 2012. godine). V. takođe Presuda o kazni, par. 7.

¹² Tužilaštvo: T. 51-60 (31. januar 2012. godine) (djelimično zatvorena sjednica); T. 61-65 (31. januar 2012. godine).

¹³ T. 73 (7. februar 2012. godine). V. takođe Presuda o kazni, par. 31.

¹⁴ T. 73 (7. februar 2012. godine). V. takođe Presuda o kazni, par. 31.

B. Žalbe

5. Tužilaštvo je svoju Najavu žalbe podnijelo 12. marta 2012. godine, a svoj Žalbeni podnesak 16. marta 2012. godine.¹⁵ Ono tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo zbog toga što je osam od ukupno 12 mjeseci kazne koju je izreklo Rašićevoj preinačilo u uslovnu kaznu.¹⁶ Rašićeva je svoju najavu žalbe podnijela 19. marta 2012. godine, a svoj Žalbeni podnesak 27. marta 2012. godine.¹⁷ Ona tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo zbog toga što joj je izreklo kaznu od 12 mjeseci zatvora.¹⁸ Rašićeva je odgovor na Žalbeni podnesak tužilaštva podnijela 26. marta 2012. godine,¹⁹ a tužilaštvo je odgovor na Žalbeni podnesak Rašićeve podnijelo 30. marta 2012. godine.²⁰ Tužilaštvo je istog dana podnijelo i svoju repliku.²¹ Dana 2. aprila 2012. godine, Rašićeva je podnijela repliku na Odgovor tužilaštva.²²

C. Privremeno puštanje na slobodu

6. Zaključno sa 16. martom 2012. godine, Rašićeva je u cjelini izdržala onaj dio kazne koji se mora izdržati u zatvoru i imala bi pravo na to da tog dana bude puštena na slobodu, da nije predstojalo rješavanje po žalbi.²³ Žalbeno vijeće raspolaže diskrecionim ovlaštenjima da osuđenu osobu privremeno pusti na slobodu do rješavanja po žalbi ukoliko su ispunjeni uslovi izloženi u pravilu 65(I) Pravilnika. Žalbeno vijeće je smatralo da su ti uslovi ispunjeni i, shodno tome, 4. aprila 2012. godine naložilo je da Rašićeva bude privremeno puštena na slobodu.²⁴ Uslovi njenog privremenog boravka na slobodi izmijenjeni su 27. juna 2012. godine.²⁵

¹⁵ Najava žalbe tužilaštva, 12. mart 2012. godine (dalje u tekstu: Najava žalbe tužilaštva); Žalbeni podnesak tužilaštva, 16. mart 2012. godine (javno s povjerljivim dodatkom) (dalje u tekstu: Žalbeni podnesak tužilaštva). V. takođe Spisak pravnih izvora tužilaštva, 16. mart 2012. godine.

¹⁶ Najava žalbe tužilaštva, par. 2-4; Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 5-24.

¹⁷ Najava žalbe Jelene Rašić, 19. mart 2012. godine (dalje u tekstu: Najava žalbe Rašićeve); Žalbeni podnesak Jelene Rašić, 26. mart 2012. godine (dalje u tekstu: Žalbeni podnesak Rašićeve), priložen uz *Corrigendum* Žalbenog podneska Jelene Rašić, 27. mart 2012. godine.

¹⁸ Najava žalbe Jelene Rašić, par. 2-3; Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 2-17.

¹⁹ Odgovor Jelene Rašić na Žalbeni podnesak tužilaštva, 26. mart 2012. godine (javno s povjerljivim dodatkom) (dalje u tekstu: Odgovor Rašićeve).

²⁰ Odgovor tužilaštva na Žalbeni podnesak Jelene Rašić, 30. mart 2012. godine (dalje u tekstu: Odgovor tužilaštva).

²¹ Replika tužilaštva na Odgovor Jelene Rašić, 30. mart 2012. godine (dalje u tekstu: Replika tužilaštva).

²² Replika na Odgovor tužilaštva na Žalbeni podnesak Jelene Rašić, 2. april 2012. godine (dalje u tekstu: Replika Rašićeve).

²³ Odluka po hitnom Zahtjevu Jelene Rašić za privremeno puštanje na slobodu na osnovu pravila 65(I), 4. april 2012. godine (dalje u tekstu: Odluka kojom je odobreno privremeno puštanje na slobodu), par. 12, fusnota 39.

²⁴ Odluka kojom je odobreno privremeno puštanje na slobodu, par. 13.

²⁵ Odluka po Zahtjevu Jelene Rašić za izmjenu uslova privremenog puštanja na slobodu, 27. juni 2012. godine (dalje u tekstu: Odluka od 27. juna 2012. godine).

D. Usmeni argumenti

7. Pravilo 116 *bis*(A) Pravilnika predviđa da se žalbe na odluke u vezi s nepoštovanjem suda donesene na osnovu pravila 77 Pravilnika “mogu [...] riješiti u potpunosti na osnovu pismenih podnesaka”. Strane u ovom postupku nisu tražile da se u žalbenom postupku saslušaju njihovi usmeni argumenti. Nakon što je razmotrilo pismene podneske strana, Žalbeno vijeće smatra da nije potrebno saslušati usmene argumente u ovom predmetu i ovim donosi svoju Presudu.

II. STANDARD PREISPITIVANJA PRILIKOM ODMJERAVANJA KAZNE U ŽALBENOM POSTUPKU

8. Žalbeno vijeće podsjeća na mjerodavni standard preispitivanja u žalbenom postupku, definisan u članu 25 Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut). Žalbeno vijeće preispituje samo one greške u primjeni prava koje imaju potencijal da obesnaže odluku pretresnog vijeća i greške u utvrđivanju činjeničnog stanja zbog kojih je došlo do neostvarenja pravde.²⁶

9. Postupci po žalbama na izrečenu kaznu, kao što je slučaj i sa žalbama na prvostepenu presudu, jesu žalbeni postupci u užem smislu, što znači da su one korektivne prirode, a ne ponovna suđenja.²⁷ Pretresna vijeća raspolažu širokim ovlaštenjima za određivanje primjerene kazne, uključujući i određivanje težine koju će pridati olakšavajućim ili otežavajućim okolnostima, i to zbog toga što su obavezna da kazne individualiziraju tako da one odražavaju lične prilike osuđene osobe i težinu krivičnog djela.²⁸ Generalno je pravilo da Žalbeno vijeće neće kaznu koju je izreklo pretresno vijeće zamijeniti svojom kaznom, osim ako strana koja je uložila žalbu ne pokaže da je pretresno vijeće napravilo "primjetnu grešku" u primjeni svojih diskrecionih ovlaštenja ili da se nije držalo mjerodavnog prava.²⁹

10. Da bi žalilac pokazao da je pretresno vijeće napravilo primjetnu grešku u primjeni svojih diskrecionih ovlaštenja, od njega se traži da pokaže da je pretresno vijeće pridalo težinu spoljnim ili irelevantnim faktorima, da je propustilo da prida ikakvu ili dovoljnu težinu relevantnim faktorima, da je napravilo očiglednu grešku u pogledu činjenica u vezi s kojima je primijenilo svoja diskreciona ovlaštenja, ili da je odluka pretresnog vijeća u tolikoj mjeri nerazumna ili jednostavno nepravedna da Žalbeno vijeće može da zaključi da je pretresno vijeće zasigurno propustilo da na primjeren način primijeni svoja diskreciona ovlaštenja.³⁰

²⁶ Drugostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 9 i reference koje se tu navode. V. takođe Drugostepena presuda u predmetu *Ntabakuze*, par. 10.

²⁷ Drugostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 321 i reference koje se tu navode.

²⁸ Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*, par. 297; Drugostepena presuda u predmetu *Ntabakuze*, par. 264.

²⁹ Drugostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 321 i reference koje se tu navode; Drugostepena presuda u predmetu *Ntabakuze*, par. 264.

³⁰ Drugostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 322 i reference koje se tu navode.

III. ŽALBA TUŽILAŠTVA: PRETRESNO VIJEĆE JE NAPRAVILO GREŠKU U PRIMJENI PRAVA KADA JE DIO KAZNE IZREČENE RAŠIĆEVOJ PRETVORILO U USLOVNU KAZNU

11. Pretresno vijeće je zauzelo stav da bi zbog težine krivičnih djela koje je počinila Rašićeva “bilo primjereno izreći kaznu od dvanaest mjeseci zatvora, koja bi se odmah počela izvršavati”.³¹ Međutim, Pretresno vijeće je odlučilo da osam mjeseci kazne izrečene Rašićevnoj pretvori u uslovnu kaznu zbog toga što bi ona imala “posebno teške uslove izdržavanja kazne”, imajući u vidu činjenicu da bi ona bila jedina žena u Pritvorskoj jedinici UN-a (dalje u tekstu: PJUN), što bi “praktično značilo da kaznu izdržava po režimu samice”.³² Prilikom donošenja tog zaključka, Pretresno vijeće je “ocijenilo da je značajan faktor sâm način na koji [Rašićeva] doživljava boravak u zatvoru i stvaran učinak te činjenice na njeno zdravlje” i “uzelo je u obzir nalaze dr Vere Petrović o zdravstvenom stanju Jelene Rašić, relativnu mladost Jelene Rašić i činjenicu da je njoj to prva osuda na zatvorsku kaznu”.³³ Pretresno vijeće je konkretno navelo da smatra da zdravstveno stanje Rašićeve, po njegovom mišljenju, ne predstavlja olakšavajući faktor, ali da će ga ipak “uzeti u obzir u kontekstu načina izvršenja izrečene kazne”.³⁴

12. Tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće napravilo niz grešaka kada je Rašićevnoj izreklo djelimično uslovnu kaznu.³⁵ Konkretno, tužilaštvo iznosi argumente da je Pretresno vijeće: (i) postupilo *ultra vires*;³⁶ (ii) napravilo grešku zbog toga što je odluku o tome da dio kazne izrečene Rašićevnoj pretvori u uslovnu kaznu zasnovalo na faktorima koje nije prihvatilo kao olakšavajuće;³⁷ i (iii) napravilo grešku zbog toga što se oslonilo na *ex parte* ljekarske izvještaje.³⁸ Tužilaštvo, s tim u skladu, zahtijeva od Žalbenog vijeća da poništi odluku Pretresnog vijeća o uslovnoj kazni izrečenoj Rašićevnoj i da joj izrekne punu kaznu zatvora u trajanju od 12 mjeseci.³⁹

13. Rašićeva odgovara da tužilaštvo nije uspjelo da pokaže da je Pretresno vijeće napravilo primjetnu grešku kada je dio njene kazne pretvorilo u uslovnu.⁴⁰ Konkretno, ona iznosi sljedeće argumente: (i) da je Pretresno vijeće propisno primijenilo svoja diskreciona ovlaštenja kada je

³¹ Presuda o kazni, par. 31. V. takode T. 72 (7. februar 2012. godine).

³² Presuda o kazni, par. 31. V. takode T. 72 (7. februar 2012. godine).

³³ Presuda o kazni, par. 31. V. takode T. 72-73 (7. februar 2012. godine).

³⁴ Presuda o kazni, par. 30. V. takode T. 72 (7. februar 2012. godine).

³⁵ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 1-24. V. takode Najava žalbe tužilaštva, par. 2-4; Replika tužilaštva, par. 1-24.

³⁶ Najava žalbe tužilaštva, par. 2; Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 1, 5-8. V. takode Replika tužilaštva, par. 1-7, 10.

³⁷ Najava žalbe tužilaštva, par. 3; Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 2, 9-20; Replika tužilaštva, par. 1, 9-21.

³⁸ Najava žalbe tužilaštva, par. 4; Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 3, 21-24; Replika tužilaštva, par. 1, 22-23.

³⁹ Najava žalbe tužilaštva, p. 2; Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 4, 25; Replika tužilaštva, par. 24.

⁴⁰ Odgovor Rašićeve, par. 1, 16.

odlučilo da kaznu pretvori u uslovnu;⁴¹ (ii) da je Pretresno vijeće primjereno uzelo u obzir faktore koji opravdavaju pretvaranje njene kazne u uslovnu;⁴² i (iii) da tužilaštvu nije nanesena šteta zbog *ex parte* prirode ljekarskih izvještaja.⁴³ Rašićeva, s tim u skladu, traži od Žalbenog vijeća da u potpunosti odbaci žalbu tužilaštva.⁴⁴

A. Prva žalbena podosnova: Pretresno vijeće je postupilo *ultra vires*

1. Argumenti strana

14. Tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće, time što je praktično odredilo da Rašićeva treba biti puštena na slobodu nakon što izdrži samo trećinu izrečene kazne od 12 mjeseci zatvora, uzurpiralo nadležnost koja pripada isključivo predsjedniku Međunarodnog suda (dalje u tekstu: predsjednik) da odobri pravno sredstvo nakon izricanja osuđujuće presude.⁴⁵ Tužilaštvo, nadalje, tvrdi da, “[p]remda postoji jedan slučaj u kojem je Vijeće koje je izreklo kaznu odlučilo da se ona u potpunosti pretvori u uslovnu kaznu, Statut i Pravilnik samo predsjedniku Međunarodnog suda daju ovlasti da pritvorenu osobu pusti na slobodu nakon što joj je izrečena kazna zatvora.”⁴⁶ Tužilaštvo iznosi argument da okolnosti nekog predmeta mogu ili opravdati odgodu izvršenja cijele izrečene kazne ili je uopšte ne mogu opravdati.⁴⁷ Pored toga, tužilaštvo tvrdi da strane u postupku nisu ni usmeno ni pismeno tražile djelimičnu uslovnu kaznu.⁴⁸ Na koncu, tužilaštvo tvrdi da izvršenje kazne nije pitanje kojim treba da se bavi pretresno vijeće koje je izreklo kaznu, nego zatvorske vlasti države u kojoj se kazna izvršava, Sekretarijat i predsjednik Međunarodnog suda, po potrebi.⁴⁹

15. Rašićeva odgovara da je Pretresno vijeće postupilo pravilno kada je izricanje kazne i njeno izvršenje ili provođenje posmatralo kao zasebne pojmove, te da odluka o tome da se izrečena kazna izvrši tako da se u cijelosti ili djelimično pretvori u uslovnu potpada pod okvir diskrecionih ovlaštenja Pretresnog vijeća.⁵⁰ Ona iznosi argument da je pogrešan navod tužilaštva da je uslovno

⁴¹ Odgovor Rašićeve, par. 2-7.

⁴² Odgovor Rašićeve, par. 3-5, 8-13.

⁴³ Odgovor Rašićeve, par. 14-15.

⁴⁴ Odgovor Rašićeve, par. 1, 16.

⁴⁵ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 1, 5-8, gdje se, pored ostalog, upućuje na član 28 Statuta, pravilo 124 Pravilnika, Drugostepenu presudu u predmetu *Stakić*, par. 392-393. V. takođe Replika tužilaštva, par. 5, 7.

⁴⁶ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 8, gdje se upućuje na Prvostepenu presudu u predmetu *Bulatović*, par. 18. V. takođe Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 9, 19; Replika tužilaštva, par. 6.

⁴⁷ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 10-11. V. takođe Replika tužilaštva, par. 17-18.

⁴⁸ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 12. Replika tužilaštva, par. 15. Tužilaštvo takođe tvrdi da je Pretresno vijeće izreklo djelimično uslovnu kaznu a da tužilaštvu nije pružilo priliku da iznese svoje primjedbe u vezi s legalnošću takve kazne. V. Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 22.

⁴⁹ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 18-20, gdje se, pored ostalog, upućuje na Presudu o kazni u predmetu *M. Simić*, par. 100; Replika tužilaštva, par. 2, 5, 10.

⁵⁰ Odgovor Rašićeve, par. 2-7, gdje se upućuje na Drugostepenu presudu u predmetu *Stakić*, par. 392, Presudu o kazni u predmetu *M. Simić*, par. 100, Prvostepenu presudu u predmetu *Bulatović*, par. 18.

izvršenje njene kazne ravno prijevremenom puštanju na slobodu ili ublažavanju kazne budući da se takva pravna sredstva u fazi po izricanju osuđujuće presude primjenjuju tek nakon donošenja konačne presude po žalbi ili nakon što je kazna zatvora postala pravosnažna, što su faktori koji u njenom predmetu ne postoje.⁵¹

2. Diskusija

16. Pravilo 77(G) Pravilnika predviđa da je maksimalna kazna koja se može izreći osobi proglašenoj krivom za nepoštovanje Međunarodnog suda kazna zatvora od najviše sedam godina ili novčana kazna od najviše EUR 100.000, ili oboje. U Pravilniku se ne pominje izričito da li su pretresna vijeća ovlaštena da izreknu uslovnu kaznu. Međutim, Žalbena vijeće ima u vidu da izricanje uslovne kazne u predmetu vođenom po optužbama za nepoštovanje Međunarodnog suda nije bez presedana⁵² i da uslovna kazna zatvora predstavlja uobičajenu praksu u mnogim nacionalnim pravosudnim sistemima, uključujući države nastale na teritoriji bivše Jugoslavije.⁵³ Pored toga, tužilaštvo je u ovom predmetu izričito prihvatilo da Pretresno vijeće “jeste nadležno da izrekne uslovnu kaznu”.⁵⁴

⁵¹ Odgovor Rašiceve, par. 6.

⁵² V. Prvostepena presuda u predmetu *Bulatović*, par. 19.

⁵³ Više pravosudnih sistema u kojima se primjenjuje kontinentalno pravo ima sveobuhvatan pravni okvir koji dopušta izricanje uslovne kazne. V., na primjer, Krivični zakon Francuske iz 1994. godine (koji je trajno dostupan na *web-siteu* <http://www.legal-tools.org/doc/418004/>), članovi 132-29, 132-31; belgijski zakon od 29. juna 1964. godine (*Loi concernant la suspension, le sursis et la probation*), koji je trajno dostupan na *web-siteu* <http://www.legal-tools.org/doc/af6d26/>); Krivični zakon Njemačke iz 1998. godine (koji je trajno dostupan na *web-siteu* <http://www.legal-tools.org/doc/e71bdb/>), član 56; Krivični zakon Švajcarske iz 1937. godine (koji je trajno dostupan na *web-siteu* <http://www.legal-tools.org/doc/b83b19/>), članovi 42-46; Krivični zakon Italije iz 1930. godine (koji je trajno dostupan na *web-siteu* <http://www.legal-tools.org/doc/3d1864/>), članovi 163-168; Krivični zakonik Srbije iz 2006. godine (koji je trajno dostupan na *web-siteu* <http://www.legal-tools.org/doc/cdb624/>), Glava V; Kazneni zakon Hrvatske iz 1998. godine (koji je trajno dostupan na *web-siteu* <http://www.legal-tools.org/doc/102d95/>), članci 5, 64-72; Krivični zakon Bosne i Hercegovine iz 2003. godine (koji je trajno dostupan na *web-siteu* <http://www.legal-tools.org/doc/b1a3bd/>), član 59. Više pravosudnih sistema u kojima se primjenjuje anglosaksonsko pravo takođe dopušta izricanje uslovnih kazni i probaciju kao alternative neodložnom zatvaranju. V., na primjer, *England and Wales Criminal Justice Act of 2003* (koji je trajno dostupan na *web-siteu* <http://www.legal-tools.org/doc/5afe62/>), član 189; *Canadian Criminal Code of 1985* (koji je trajno dostupan na *web-siteu* <http://www.legal-tools.org/doc/a63741/>), član 731(1). Iz pregleda ovih nacionalnih zakona vidi se da ne postoji nikakav jedinstven režim, ali da vijeće koje izriče kaznu u procesu odmjerenja kazne raspolaže opcijom izricanja uslovne kazne zatvora. U načelu, u slučajevima kada se kazna zatvora izriče kao uslovna kazna, ona se ne izvršava osim ukoliko osuđena osoba ne počinu neko drugo krivično djelo tokom perioda probacije. Dok su u Francuskoj, Belgiji i Švajcarskoj vijeća koja odmjeraavaju kazne ovlaštena da izriču djelimične ili potpune uslovne kazne, u krivičnim zakonima Bosne i Hercegovine, Italije i Njemačke moguća je samo odgoda izvršenja cjelokupne kazne zatvora. V. Krivični zakon Bosne i Hercegovine iz 2003. godine (koji je trajno dostupan na *web-siteu* <http://www.legal-tools.org/doc/b1a3bd/>), član 59; Krivični zakon Njemačke iz 1998. godine (koji je trajno dostupan na *web-siteu* <http://www.legal-tools.org/doc/e71bdb/>), član 56(4); Krivični zakon Italije iz 1930. godine (koji je trajno dostupan na *web-siteu* <http://www.legal-tools.org/doc/3d1864/>), član 163. Međutim, opcija odgode izvršenja cijele zatvorske kazne generalno postoji bez obzira na to da li je osuđena osoba bila u pritvoru i da li će joj se to vrijeme provedeno u pritvoru uračunati u kaznu.

⁵⁴ T. 58 (31. januar 2012. godine) (djelimično zatvorena sjednica).

17. Žalbena vijeće smatra da su ovlaštenja pretresnih vijeća da izreknu uslovnu kaznu implicitna njihovim ovlaštenjima za izricanje kazni.⁵⁵ Takva ovlaštenja su izvršna u vrijeme odmjeravanja kazne, a ne poslije toga, i iz tog su razloga potpuno različita od ovlaštenja za pomilovanje ili ublažavanje kazne.⁵⁶ Ovlaštenjima za pomilovanje ili ublažavanje kazne na osnovu člana 28 Statuta i pravila 123 do 125 Pravilnika raspolaže isključivo predsjednik i ta se ovlaštenja odnose na preinačenje kazne u fazi nakon izricanja osuđujuće presude, čime se odluka vijeća koje je izreklo kaznu poništava u specifičnim okolnostima, kada je pritvorena osoba već izdržala dio pravosnažne kazne.⁵⁷

18. Iz gorenavedenih razloga, Žalbena vijeće konstatuje da se ovlaštenja za izricanje uslovne kazne moraju razlikovati od ovlaštenja za odobrenje pomilovanja, ublažavanja kazne ili prijevremenog puštanja na slobodu. Takva odgoda izvršenja dijela kazne ili cjelokupne kazne ne utiče na ovlaštenja države u kojoj se izvršava kazna da kaznu izvrši u skladu sa svojim mjerodavnim zakonima. Isto tako, ono, “zapravo, predsjedniku Međunarodnog suda” ne “oduzima ovlasti da donese konačnu odluku u vezi s [izvršavanjem] kazn[e]” koju je izreklo Pretresno vijeće.⁵⁸ Zapravo, odluka da se posljednjih osam mjeseci od ukupne kazne od 12 mjeseci zatvora koja je izrečena Rašićevoj izvrši kao uslovna kazna čini integralni dio diskrecionih ovlaštenja kojima Pretresno vijeće raspolaže prilikom odmjeravanja kazne.

19. Što se tiče argumenta tužilaštva da strane u postupku nisu ni usmeno ni pismeno zatražile djelimičnu uslovnu kaznu, Žalbena vijeće primjećuje da su i Rašićeva i tužilaštvo iznijeli argumente u vezi s uslovnim kaznama, uputivši pritom na predmet *Bulatović* i predmet *Milan Simić*.⁵⁹ U svakom slučaju, argumenti strana u postupku ne ograničavaju Pretresno vijeće u primjeni svojih diskrecionih ovlaštenja za izricanje primjereno individualizirane kazne.

20. S tim u skladu, Žalbena vijeće odbija prvu žalbenu podosnovu tužilaštva.

⁵⁵ Up. Presuda po žalbi na kaznu u predmetu *Tadić*, par. 28.

⁵⁶ Žalbena vijeće ima u vidu da su, premda se radi o zasebnim postupcima, i ovlaštenja za odobravanje ublažavanja kazne ili pomilovanja i ovlaštenja za odobravanje prijevremenog puštanja, regulisana članom 28 Statuta, pravilom 125 Pravilnika i Uputstvom za rad prilikom rješavanja po molbama za pomilovanje, ublažavanje kazne i prijevremeno puštanje na slobodu osoba koje je osudio Međunarodni sud, IT/146/Rev.3, 16. septembar 2010. godine (dalje u tekstu: Uputstvo). Žalbena vijeće ima u vidu da tužilaštvo ne navodi konkretno koju vrstu puštanja na slobodu je, kako tvrdi, Pretresno vijeće odobrilo u fazi poslije izricanja osuđujuće presude, ali Žalbena vijeće smatra da to i nije važno, s obzirom na to da je za svaku vrstu istim odredbama regulisan identičan proces odlučivanja.

⁵⁷ Up. Uputstvo.

⁵⁸ Drugostepena presuda u predmetu *Stakić*, par. 392.

⁵⁹ T. 58-59 (djelimično zatvorena sjednica) (tužilaštvo); 63-64 (odbrana Rašićeve) (31. januar 2012. godine).

B. Druga žalbena podosnova: Pretresno vijeće je napravilo grešku kada je Rašićevoj izreklo uslovnu kaznu na osnovu faktora koje nije prihvatilo kao olakšavajuće

21. Pretresno vijeće je smatralo da zdravstveno stanje Rašićeve ne predstavlja olakšavajući faktor za odmjeravanje kazne pošto se njeno slabo zdravstveno stanje ne uklapa u parametre “izuzetnih okolnosti ili ‘rijetkih’ slučajeva”, koji su jedina osnova po kojoj se olakšavajuće okolnosti mogu prihvatiti.⁶⁰ Međutim, Pretresno vijeće je navelo da će “uzeti [njeno zdravstveno stanje] u obzir u kontekstu načina izvršenja izrečene kazne”.⁶¹

1. Argumenti strana

22. Tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće napravilo grešku kada je izricanje uslovne kazne Rašićevoj zasnovalo na njenom zdravstvenom stanju i tako joj na nedopušten način ublažilo kaznu usprkos tome što je ispravno odlučilo da ne prihvati njeno zdravstveno stanje kao olakšavajući faktor.⁶² Pored toga, tužilaštvo navodi da se čini da je Pretresno vijeće argumente koje je tužilaštvo iznijelo u vezi s izvršenjem kazne pogrešno protumačilo kao da oni upućuju na to da Pretresno vijeće okolnosti koje se ne mogu uzeti kao olakšavajuće može iskoristiti da bi izmijenilo dužinu trajanja i vrstu kazne.⁶³ Tužilaštvo takođe iznosi argument da navodni zdravstveni problemi nisu u tolikoj mjeri ozbiljni da bi opravdali izricanje uslovne kazne.⁶⁴ U ovom kontekstu, tužilaštvo upućuje na predmet *Milan Simić*, u kojem je pretresno vijeće odbilo da izmijeni kaznu i zauzelo stav da je to što je optuženom potrebna kompletna zdravstvena njega pitanje koje se odnosi na izvršenje kazne, pa ga, stoga, treba rješavati država u kojoj će kazna biti izvršena.⁶⁵ Tužilaštvo tvrdi da okolnosti koje je navelo Pretresno vijeće opravdavaju ili ne opravdavaju odgodu izvršenja cijele kazne, ali ne opravdavaju odgodu izvršenja samo dijela kazne izrečene Rašićevoj.⁶⁶

23. Nadalje, tužilaštvo iznosi argument da je Pretresno vijeće pogriješilo što je “praktično [...] režim samice”, kojem bi Rašićeva bila izložena kao jedina žena pritvorena u PJUN-u, uzelo kao olakšavajuću okolnost, budući da bi po izrečenoj osuđujućoj presudi njen boravak u PJUN-u bio

⁶⁰ Presuda o kazni, par. 30.

⁶¹ Presuda o kazni, par. 30.

⁶² Najava žalbe tužilaštva, par. 3; Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 9, 13-14, 17.

⁶³ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 20.

⁶⁴ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 16.

⁶⁵ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 18, gdje se upućuje na Presudu o kazni u predmetu *M. Simić*, par. 100.

⁶⁶ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 10-11. Tužilaštvo, nadalje, iznosi argument da se čini da se čak ni u srbijanskom zakonu na koji se poziva Rašićeva ne predviđaju djelimično uslovne kazne. V. Replika tužilaštva, par. 18.

samo privremen, dok ne bi bila premještena,⁶⁷ a uslovi njenog pritvora nisu stvarno jednaki režimu samice.⁶⁸

24. Rašićeva odgovara da je Pretresno vijeće pravilno primijenilo svoja diskreciona ovlaštenja u skladu sa članom 24 Statuta kada je odluku o uslovnoj kazni zasnovalo na stvarnom učinku koji bi boravak u zatvoru imao po njeno zdravlje i na tome što bi priroda njenog boravka u zatvoru bila praktično ravna režimu samice.⁶⁹ Ona, nadalje, iznosi argument da je Pretresno vijeće, donijevši odluku o uslovnom izvršenju njene kazne, postupilo pravilno i u okviru svog mandata na osnovu pravila 101(B)(iii) Pravilnika, uzimajući u obzir opštu praksu u vezi s odmjeravanjem zatvorskih kazni pred sudovima bivše Jugoslavije.⁷⁰ Pored toga, ona tvrdi da tužilaštvo na suđenju nije prigovorilo njenom pozivanju na odredbe srbijanskog zakona u vezi s odmjeravanjem kazni i da se, stoga, odreklo prava da to osporava u žalbenom postupku.⁷¹

25. Štaviše, Rašićeva iznosi argument da uporne tvrdnje tužilaštva da bi njen pritvor u PJUN-u bio privremen potiču od “neobaviještenosti”, zbog toga što su kazne koje su izrečene osuđenim osobama u skoro svim predmetima po navodima o nepoštovanju suda u cijelosti izvršene u PJUN-u.⁷² Ona takođe tvrdi da je Pretresno vijeće u Presudi o kazni navelo još deset olakšavajućih faktora i implicitno potvrdilo da je odluku o pretvaranju ostatka njene kazne u uslovnu takođe zasnovalo na tim faktorima.⁷³

26. Tužilaštvo u svojoj replici odgovara da je to što se Rašićeva poziva na odredbe srbijanskog zakona u vezi s odmjeravanjem kazni neprimjereno budući da je odmjeravanje kazni na Međunarodnom sudu regulisano samo Statutom i Pravilnikom, a ne nekim nacionalnim zakonom.⁷⁴ Ono, nadalje, iznosi argument da je pitanje koliko se brzo osuđene osobe premještaju u državu u kojoj se izvršava njihova kazna irelevantno za odmjeravanje kazne.⁷⁵ Na koncu, tužilaštvo u svojoj replici odgovara da je pogrešna tvrdnja Rašićeve da je Pretresno vijeće “implicitno potvrdilo” da je

⁶⁷ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 15.

⁶⁸ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 16; Replika tužilaštva, par. 11-14, gdje se upućuje na dopis upravnika PJUN-a.

⁶⁹ Odgovor Rašićeve, par. 9-10. Rašićeva, nadalje, iznosi argument da tužilaštvo nije navelo nikakav izvor u prilog svojoj tvrdnji da to što je Pretresno vijeće uzelo njeno zdravstveno stanje u obzir prilikom donošenja odluke o načinu izvršenja njene kazne nije bilo opravdano. V. Odgovor Rašićeve, par. 12.

⁷⁰ Odgovor Rašićeve, par. 8. Rašićeva je takođe odgovorila da se tužilaštvo nije protivilo tome da se uslovi njenog boravka u zatvoru okvalifikuju kao “praktično [...] režim samice” i da se, stoga odreklo prava da to pitanje ospori u Žalbenom postupku. V. Odgovor Rašićeve, par. 13.

⁷¹ Odgovor Rašićeve, par. 8.

⁷² Odgovor Rašićeve, par. 11.

⁷³ Odgovor Rašićeve, par. 12, gdje se upućuje na Presudu o kazni, par. 19-30.

⁷⁴ Replika tužilaštva, par. 17, gdje se upućuje na pravilo 101(B)(iii) Pravilnika i član 24 Statuta.

⁷⁵ Replika tužilaštva, par. 19.

odluku o uslovnom izvršenju ostatka njene kazne zasnovalo i na olakšavajućim faktorima koje je navelo.⁷⁶

2. Diskusija

27. Žalbeno vijeće podsjeća da izricanje uslovne kazne spada u okvir diskrecionih ovlaštenja pretresnih vijeća. Međutim, Žalbeno vijeće je zauzelo stav da diskreciona ovlaštenja pretresnih vijeća nisu neograničena.⁷⁷ Strana koja se žali na izrečenu kaznu je ta koja mora da pokaže da je pretresno vijeće prekoračilo okvire svojih diskrecionih ovlaštenja kada je izreklo dotičnu kaznu.⁷⁸ Pretresno vijeće je konstatovalo da zdravstveno stanje Rašićeve nije u tolikoj mjeri loše da bi opravdalo ublažavanje njene kazne.⁷⁹ Međutim, Pretresno vijeće je smatralo da će ona u PJUN-u imati “posebno teške uslove” koji opravdavaju uslovnu kaznu.⁸⁰ S tim u vezi, Pretresno vijeće je kaznu koju će izreći Rašićevnoj, uključujući i djelimičnu odgodu njenog izvršenja, odredilo nakon što je u obzir uzelo učinak te kazne na njeno zdravlje, način na koji ona doživljava boravak u zatvoru, kao i druge faktore.⁸¹ Žalbeno vijeće se nije uvjerilo da je Pretresno vijeće postupilo nerazumno kada je te faktore uzelo u obzir prilikom izricanja djelimično uslovne kazne Rašićevnoj.

28. Po mišljenju Žalbenog vijeća, tvrdnja tužilaštva da je Pretresno vijeće pogriješilo zbog toga što je kaznu Rašićevnoj ublažilo time što je jedan dio kazne pretvorilo u uslovnu na osnovu njenog zdravstvenog stanja⁸² pogrešna je jer se ponovo zasniva na poistovjećivanju uslovne osude i ublažavanja kazne. Pretresno vijeće je smatralo da učinak koji zatvor može imati na psihološko stanje Rašićeve ne predstavlja olakšavajući faktor.⁸³ Međutim, ono je zauzelo stav da to, zajedno s drugim faktorima, predstavlja relevantan razlog da se djelimično odgodi “izvršenje [...] kazne”.⁸⁴

⁷⁶ Replika tužilaštva, par. 20-21.

⁷⁷ V. gore, par. 10.

⁷⁸ V. gore, par. 9.

⁷⁹ Presuda o kazni, par. 30.

⁸⁰ Presuda o kazni, par. 31.

⁸¹ Presuda o kazni, par. 31.

⁸² V. Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 14. Žalbeno vijeće se uvjerilo da se tužilaštvo na suđenju, suprotno tvrdnjama Rašićeve, izričito usprotivilo njenom argumentu da “[je] njen boravak u zatvoru liči[o] na *de facto* režim samice”. V. *Tužilac protiv Jelene Rašić*, predmet br. IT-98-32/1-R77.2, Odgovor tužilaštva na Hitni zahtjev za privremeno puštanje na slobodu, 27. oktobar 2010. godine (povjerljivo), par. 2, gdje se upućuje na *Tužilac protiv Jelene Rašić*, predmet br. IT-98-32/1-R77.2, Hitni zahtjev za privremeno puštanje na slobodu, 26. oktobar 2012. godine (povjerljivo) (dalje u tekstu: Zahtjev za privremeno puštanje na slobodu od 26. oktobra 2010. godine), par. 16-18. Stoga se odbija argument Rašićeve da se tužilaštvo odreklo prava da uloži prigovor na to što su uslovi njenog boravka u zatvoru okvalifikovani kao praktično režim samice.

⁸³ Presuda o kazni, par. 30.

⁸⁴ Presuda o kazni, par. 30-31. Žalbeno vijeće ima u vidu da formulacija “izvršenje [...] kazne” koju je upotrijebilo Pretresno vijeće nije primjerena pošto izvršenje kazne spada u nadležnost predsjednika Suda i države u kojoj se kazna izvršava. Međutim, Žalbeno vijeće konstatuje da ta formulacija ne predstavlja grešku u primjeni prava, s obzirom na to da odluka Pretresnog vijeća o djelimičnoj uslovnoj kazni izrečenoj Rašićevnoj ne zadire u nadležnosti koje u tom smislu posjeduju predsjednik Suda i država u kojoj se izvršava kazna, budući da je izricanje uslovne kazne bilo u domenu diskrecionih ovlaštenja Pretresnog vijeća prilikom odmjeravanja kazne Rašićevnoj (v. gore, par. 17-18).

Bez obzira na to da li će Rašićeva odslužiti preostalih osam mjeseci kazne u zatvoru, njena kazna od 12 mjeseci zatvora ostaje nepromijenjena. Stoga, to što je Pretresno vijeće odlučilo da Rašićevoj izrekne djelimično uslovnu kaznu⁸⁵ nije isto što i smanjenje njene kazne, tako da se tvrdnja tužilaštva s tim u vezi odbija.

29. U tom kontekstu, Žalbeno vijeće će, nadalje, razmotriti argument tužilaštva da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je konstatovalo da su zdravstveni problemi Rašićeve dovoljno ozbiljni da opravdavaju izricanje uslovne kazne.⁸⁶ U prilog tom argumentu, tužilaštvo upućuje na predmet *Milana Simića*, u kojem pretresno vijeće Milanu Simiću nije ni ublažilo kaznu, niti mu je izreklo uslovnu kaznu, premda su njegove zdravstvene tegobe zahtijevale “svakodnevnu kompletnu zdravstvenu negu”.⁸⁷ Žalbeno vijeće podsjeća da bi “[k]azne izrečene za slična djela u sličnim predmetima trebale [...] biti slične”,⁸⁸ ali da pretresna vijeća, na osnovu svoje obaveze da kazne prilagode tako da one odgovaraju ličnim prilikama osuđene osobe i odražavaju težinu krivičnih djela, raspolazu širokim diskrecionim ovlaštenjima za odmjeravanje primjerene kazne.⁸⁹ Stoga je poređenje predmeta generalno od ograničene pomoći.⁹⁰ Žalbeno vijeće konstatuje da predmet *Milana Simića* uopšte nije relevantan za tekući predmet. U oba predmeta postoji previše varijabli da bi se faktori kod odmjeravanja kazne mogli transponovati iz prvog u potonji. Konkretno, Milan Simić je osuđen po dvjema tačkama Optužnice za mučenje kao zločin protiv čovječnosti,⁹¹ dok Rašićeva nije osuđena ni za jedno od teških krivičnih djela iz Statuta. U tim okolnostima, tužilaštvo nije uspjelo da pokaže da je Pretresno vijeće napravilo grešku zbog toga što je smatralo da su zdravstvene tegobe Rašićeve dovoljno teške da bi opravdale djelimično uslovno izvršenje njene kazne.

30. Nadalje, Pretresno vijeće nije pogriješilo kada je u obzir uzelo uslove boravka Rašićeve u PJUN-u.⁹² Žalbeno vijeće ima u vidu da do danas nijedna osoba osuđena za nepoštovanje Suda nije premještena iz PJUN-a u neku drugu državu na izdržavanje kazne. Osim toga, s obzirom na dužinu kazne (12 mjeseci) i vrijeme koje je do trenutka izricanja Presude o kazni ona već provela u pritvoru (84 dana), Žalbeno vijeće se uvjerilo da nije nerazumno to što je Pretresno vijeće smatralo da će Rašićeva ostatak svoje kazne odslužiti u PJUN-u. U tim okolnostima, tužilaštvo nije pokazalo

⁸⁵ T. 72-73 (7. februar 2012. godine); Presuda o kazni, par. 31.

⁸⁶ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 18.

⁸⁷ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 18, gdje se citira Presuda o kazni u predmetu *M. Simić*, par. 100.

⁸⁸ Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*, par. 326, gdje se citira Drugostepena presuda u predmetu *Strugar*, par. 348; Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*, par. 681.

⁸⁹ Drugostepena presuda u predmetu *Ntabakuze*, par. 264, 298.

⁹⁰ Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*, par. 326 i reference koje se tu navode.

⁹¹ Presuda o kazni u predmetu *M. Simić*, par. 34.

⁹² Presuda o kazni, par. 31.

da je Pretresno vijeće napravilo grešku kada je u obzir uzelo uslove boravka Rašićeve u zatvoru u PJUN-u.

31. Što se tiče argumenta tužilaštva da boravak Rašićeve u zatvoru u PJUN-u nije stvarno isto što i režim samice, Žalbeno vijeće ima u vidu da je Pretresno vijeće uzelo u obzir *ex parte* ljekarske izvještaje dr Vere Petrović (dalje u tekstu: izvještaji Petrovićeve)⁹³ u vezi sa zdravstvenim stanjem Rašićeve.⁹⁴ U tim izvještajima dr Petrović je iznijela svoja zapažanja u vezi s psihičkim zdravljem Rašićeve u PJUN-u.⁹⁵ Premda je tužilaštvo iznijelo argument da je Rašićeva u mogućnosti da “po 10 sati svakog radnog dana, te po osam sati svake subote i nedjelje” bude u društvu ostalih pritvorenika u PJUN-u i da se, shodno tome, njen boravak u zatvoru ne može smatrati “praktično režimom samice”,⁹⁶ Žalbeno vijeće konstatuje da tužilaštvo nije pokazalo da je Pretresno vijeće napravilo grešku dolazeći do svog zaključka. Pretresno vijeće je odluku da izrekne uslovnu kaznu zasnovalo na “način[u] na koji [Rašićeva] doživljava boravak u zatvoru i stvar[nom] učin[ku] te činjenice na njeno zdravlje”.⁹⁷ Tužilaštvo nije pokazalo da je Pretresno vijeće iskoračilo iz okvira svojih diskrecionih ovlaštenja kada se oslonilo na to kako Rašićeva doživljava boravak u zatvoru, na osnovu izvještaja Petrovićeve. Pored toga, Žalbeno vijeće ima u vidu da je Pretresno vijeće odluku o izricanju uslovne kazne zasnovalo ne samo na načinu na koji Rašićeva doživljava svoj boravak u zatvoru, nego i na “relativn[oj] mladost[i] Jelene Rašić i činjenic[i] da je njoj to prva osuda na zatvorsku kaznu”⁹⁸.

32. Iz gore navedenih razloga tužilaštvo nije uspjelo da pokaže da je Pretresno vijeće napravilo grešku kada je Rašićevo izreklo djelimično uslovnu kaznu, pri čemu je iznijelo argument da okolnosti koje je navelo Pretresno vijeće opravdavaju ili ne opravdavaju odgodu izvršenja cijele kazne.

33. Shodno tome, Žalbeno vijeće odbija drugu žalbenu podosnovu tužilaštva.

⁹³ Ljekarski izvještaji dr Vere Petrović o Jeleni Rašić od 26. januara 2012. i 1. februara 2012. godine, priloženi uz *Tužilac protiv Jelene Rašić*, predmet br. IT-98-32/1-R77.2, Podnesak sekretara s ljekarskim izvještajima, 6. februar 2012. godine (povjerljivo). *Ex parte* status izvještaja Petrovićeve Pretresno vijeće je ukinulo 6. marta 2012. godine. V. Presuda o kazni, par. 34.

⁹⁴ Presuda o kazni, par. 31. V. takođe T. 73 (7. februar 2012. godine).

⁹⁵ “Jedan kratak vremenski period kada ju je panika skoro savladala, bio je u samom početku, a tokom vikenda, s obzirom da je u to vreme bila u situaciji samoće i izolovanosti, duži period (zbog pravila pritvorske jedinice).” V. izvještaji Petrovićeve, str. 6. “Njeno psihičko stanje je stanje srednjeg depresivnog reagovanja. Teško podnosi izolaciju na spratu na kojem je, mada je svesna da je uprava pritvora učinila sve da smanji to osećanje.” V. izvještaji Petrovićeve, str. 8.

⁹⁶ Replika tužilaštva, par. 12.

⁹⁷ Presuda o kazni, par. 31 (kurziv dodat). V. takođe T. 72 (7. februar 2012. godine).

⁹⁸ Presuda o kazni, par. 31.

C. Treća žalbena podosnova: Pretresno vijeće je napravilo grešku kada se oslonilo na *ex parte* ljekarske izvještaje kao na osnovu da bi Rašićevoj izreklo uslovnu kaznu

34. Pri donošenju odluke da Rašićevoj izrekne djelimično uslovnu kaznu, Pretresno vijeće je, pored ostalog, uzelo u obzir dva *ex parte* ljekarska izvještaja o zdravstvenom stanju Rašićeve, koja je sačinila dr Petrović.⁹⁹ Nakon što je tužilaštvo na pretresu o odmjeravanju kazne zatražilo pristup izvještajima Petrovićeve,¹⁰⁰ Pretresno vijeće je 6. marta 2012. godine, u Presudi o kazni, donijelo odluku da je, “[s] obzirom na trenutnu fazu postupka i uvažavajući činjenicu da ti ljekarski nalazi predstavljaju djelimičnu pravnu osnovu presude o kazni Jelene Rašić, u interesu [...] pravde da se tužilaštvu da pristup u te nalaze jer tužilaštvo, kao strana u postupku, ima pravo uvida u njih.”¹⁰¹

1. Argumenti strana

35. Tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće napravilo grešku u primjeni prava kada je uzelo *ex parte* izvještaje o zdravstvenom stanju Rašićeve kao osnovu za svoju odluku da joj izrekne uslovnu kaznu.¹⁰² Tužilaštvo iznosi argument da mu je uskraćena mogućnost da iznese argumente u vezi s tim izvještajima, budući da su oni postali dostupni tužilaštvu tek 6. marta 2012. godine – pet sedmica poslije iznošenja argumenata u vezi s odmjeravanjem kazne i skoro mjesec dana poslije usmenog izricanja Presude o kazni.¹⁰³ Tužilaštvo tvrdi da bi, da je imalo takvu mogućnost, iznijelo argument da ništa što je navedeno u izvještajima Petrovićeve ne opravdava izricanje ni djelimične ni cjelokupne uslovne kazne.¹⁰⁴ Shodno tome, tužilaštvo poziva Žalbeno vijeće da Rašićevoj ponovno izrekne kaznu, i to u trajanju od 12 mjeseci zatvora, s neposrednim izvršenjem.¹⁰⁵

36. Rašićeva odgovara da tužilaštvu nije nanesena šteta time što su izvještaji Petrovićeve kasno podneseni, s obzirom na to da tužilaštvo jeste iznijelo usmene argumente u vezi s njenim zdravstvenim stanjem i da se informacije na kojima je zasnovalo te argumente mogu pronaći u raznim podnescima odbrane.¹⁰⁶ Stoga, Rašićeva iznosi argument da je tužilaštvo bilo u potpunosti i pravovremeno obaviješteno o njenom zdravstvenom stanju.¹⁰⁷

37. Tužilaštvo je u svojoj replici odgovorilo da činjenica da su dokumenti u kojima se pominje zdravstveno stanje Rašićeve bili priloženi uz neke podneske koji se nisu odnosili na to pitanje ne

⁹⁹ Presuda o kazni, par. 31, V. takode T. 73 (7. februar 2012. godine).

¹⁰⁰ T. 73 (7. februar 2012. godine). V. takode Presuda o kazni, par. 33.

¹⁰¹ Presuda o kazni, par. 34.

¹⁰² Najava žalbe tužilaštva, par. 4; Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 21-22.

¹⁰³ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 21.

¹⁰⁴ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 22.

¹⁰⁵ Žalbeni podnesak tužilaštva, par. 24-25.

¹⁰⁶ Odgovor Rašićeve, par. 14.

ispravlja nanесenu штetu.¹⁰⁸ Tužilaštvo iznosi argument da Pretresno vijeće nije u obzir uzelo te druge ljekarske izvještaje, već je uputilo samo na izvještaje Petrovićeve, koji su tužilaštvu stavljeni na raspolaganje tek poslije iznošenja argumenata u vezi s odmjeravanjem kazne.¹⁰⁹

2. Diskusija

38. Žalbeno vijeće ima u vidu da su izvještaji Petrovićeve podneseni na povjerljivoj i *ex parte* osnovi 6. februara 2012. godine. Međutim, tužilaštvu je odobren pristup izvještajima Petrovićeve tek 6. marta 2012. godine, skoro mjesec dana nakon što je kazna izrečena.¹¹⁰ Pretresno vijeće je svoju odluku da ukine *ex parte* status tih izvještaja zasnovalo na “na trenutn[oj] faz[i] postupka” i na činjenici da tužilaštvo, “kao strana u postupku”, ima pravo uvida u izvještaje Petrovićeve koji “predstavljaju djelimičnu pravnu osnovu presude o kazni Jelene Rašić”.¹¹¹ Pretresno vijeće je, pored toga, konstatovalo da su ti izvještaji relevantni za odmjeravanje kazne.¹¹² U tim okolnostima Žalbeno vijeće konstatuje da Pretresno vijeće jeste napravilo grešku zbog toga što tužilaštvu nije dalo pristup izvještajima Petrovićeve prije nego što je izreklo Presudu o kazni pošto je tako tužilaštvu uskraćena mogućnost da u vezi s njima iznese argumente. Uprkos tome, iz razloga koji se navode dolje u tekstu, Žalbeno vijeće se nije uvjerilo da ta greška obesnažuje Presudu o kazni.

39. Žalbeno vijeće ima u vidu da je tužilaštvo argumente o zdravstvenom stanju Rašićeve iznijelo 31. januara 2012. godine.¹¹³ Žalbeno vijeće nadalje ima u vidu da je tužilaštvo 26. oktobra 2010. godine obaviješteno da se Rašićeva, pošto je jedina žena u pritvoru, osjeća “potpuno izolovana” u PJUN-u.¹¹⁴ Rašićeva je tog dana zatražila da bude privremeno puštena na slobodu, ustvrdivši, pored ostalog, da njena ograničena dnevna komunikacija s nekim od muških pritvorenika, koja traje po dva sata ili manje, nije dovoljna za njeno duševno zdravlje.¹¹⁵ Ona je iznijela argument da njen pritvor, stoga, podsjeća na “*de facto* samicu [...] [i da je njen daljnji boravak u pritvoru] nehuman, posebno imajući u vidu pretpostavku nevinosti”.¹¹⁶ Pretresno vijeće

¹⁰⁷ Odgovor Rašićeve, par. 14.

¹⁰⁸ Replika tužilaštva, par. 22.

¹⁰⁹ Replika tužilaštva, par. 22.

¹¹⁰ Presuda o kazni, par. 34.

¹¹¹ Presuda o kazni, par. 34.

¹¹² Presuda o kazni, par. 34.

¹¹³ T. 58-59 (31. januar 2012. godine) (djelimično zatvorena sjednica).

¹¹⁴ Zahtjev za privremeno puštanje na slobodu od 26. oktobra 2010. godine, par. 16.

¹¹⁵ Zahtjev za privremeno puštanje na slobodu od 26. oktobra 2010. godine, par. 17.

¹¹⁶ Zahtjev za privremeno puštanje na slobodu od 26. oktobra 2010. godine, par. 18. V. takođe *Tužilac protiv Jelene Rašić*, predmet br. IT-98-32/1-R77.2, Zahtjev za daljnju izmjenu uslova privremenog boravka Jelene Rašić na slobodi, 12. juli 2011. godine (povjerljivo), par. 7.

je u svojoj odluci od 12. novembra 2010. godine uzelo u obzir te argumente i odobrilo zahtjev Rašićeve za privremeno puštanje na slobodu.¹¹⁷

40. Dana 30. januara 2012. godine, Rašićeva je izjavila da je “predsjednik Međunarodnog suda uvažio i uzeo u obzir njene teškoće u pritvoru” i u skladu s tim je zatražila od Pretresnog vijeća da “uzme u obzir učinak tog pritvora na njeno psihičko zdravlje kao olakšavajući faktor pri odmjeravanju kazne”.¹¹⁸

41. Tužilaštvo je 31. januara 2012. godine, tokom iznošenja svojih usmenih argumenata, pozvalo Pretresno vijeće “da u pravom kontekstu protumači ono što se navodi u ljekarskim izvještajima u vezi s gđom Rašić”.¹¹⁹ Na istom pretresu, Rašićeva je govorila o specifičnim uslovima svog pritvora.¹²⁰ Pored toga, sudija Morrison je na tom pretresu izjavio sljedeće:

Dakle, mislim, praktično, budući da je jedina žena u - koja se u ovom trenutku nalazi u pritvorskoj jedinici, [Rašićeva] se praktično u određenoj mjeri nalazi u samici, što ne bi bio slučaj da je muškog pola.¹²¹

Gđa Tapušковиć je odgovorila da je ta izjava tačna.¹²²

42. Žalbeno vijeće ima u vidu da, u trenutku izricanja kazne, tužilaštvo nije imalo pristup izvještajima Petrovićeve. Međutim, gorepomenuti pismeni i usmeni argumenti strana, kao i ono što je Pretresno vijeće uzelo u obzir i zaključci do kojih je došlo, pokazuju da je tužilaštvo u vrijeme izricanja kazne imalo dovoljno informacija o zdravstvenom stanju Rašićeve. Činjenica da su neke od tih informacija sadržane u podnescima koji se odnose na privremeno puštanje Rašićeve na slobodu ne nanosi štetu tužilaštvu, budući da ti podnesci čine dio spisa predmeta. Tužilaštvo je, stoga, bilo u mogućnosti da razmotri njihov sadržaj i da upotrijebi te informacije tokom iznošenja svojih argumenata u vezi s odmjeravanjem kazne.¹²³ Pored toga, tužilaštvo nije pokazalo da izvještaji Petrovićeve sadrže informacije koje su drugačije od onih koje su mu bile dostupne tokom iznošenja argumenata u vezi s odmjeravanjem kazne. Žalbeno vijeće se, stoga, nije uvjerilo da je tužilaštvu nanesena šteta time što se Pretresno vijeće oslonilo na izvještaje Petrovićeve.

¹¹⁷ *Tužilac protiv Jelene Rašić*, predmet br. IT-98-32/1-R77.2, Odluka kojom se odobrava privremeno puštanje na slobodu do početka suđenja, 12. novembar 2010. godine (povjerljivo), str. 3-4.

¹¹⁸ *Tužilac protiv Jelene Rašić*, Case No. IT-98-32/1-R77.2, *Corrigendum* Podneska odbrane u vezi s olakšavajućim okolnostima, 30. januar 2012. godine (povjerljivo) (dalje u tekstu: *Corrigendum* Podneska Rašićeve o olakšavajućim okolnostima), par. 19.

¹¹⁹ T. 58 (31. januar 2012. godine) (djelimično zatvorena sjednica).

¹²⁰ T. 63-65 (31. januar 2012. godine).

¹²¹ T. 65 (31. januar 2012. godine).

¹²² T. 65 (31. januar 2012. godine).

¹²³ V. T. 58 (31. januar 2012. godine) (djelimično zatvorena sjednica), gdje se upućuje na *Corrigendum* Podneska Rašićeve o olakšavajućim okolnostima, par. 19. Tužilaštvo je, pored toga, zatražilo od Pretresnog vijeća da uzme u

43. Shodno tome, Žalbeno vijeće odbija treću žalbenu podosnovu tužilaštva.

D. Zaključak

44. Iz gorenavedenih razloga, Žalbeno vijeće odbija žalbu tužilaštva u cijelosti.

obzir ljekarske izvještaje koji se odnose na Rašićevu. V. T. 58 (31. januar 2012. godine) (djelimično zatvorena sjednica).

IV. ŽALBA JELENE RAŠIĆ: ŽALBENO VIJEĆE JE NAPRAVILO GREŠKU U UTVRĐIVANJU ČINJENIČNOG STANJA I U PRIMJENI PRAVA KAD JE IZREKLO KAZNU U TRAJANJU OD 12 MJESECI

45. Pretresno vijeće je zauzelo stav da bi s obzirom na težinu krivičnih djela koje je počinila Rašićeva “bilo primjereno izreći kaznu od dvanaest mjeseci zatvora koja bi se odmah počela izvršavati”, ali je ocijenilo primjerenim da osam mjeseci kazne pretvori u uslovnu.¹²⁴ Ono je, nadalje, ulogu koju je odigrala Rašićeva, njenu dob i nivo iskustva, potvrdno izjašnjenje o krivici, izražavanje kajanja, dobar karakter, činjenicu da ranije nije osuđivana, dobrovoljnu predaju, poštovanje naloga Pretresnog vijeća i dobro vladanje u pritvoru uzelo u obzir kao olakšavajuće okolnosti.¹²⁵ U svojoj diskusiji o otežavajućim okolnostima, Pretresno vijeće je “napom[enulo] da je Jelena Rašić u vrijeme počinjenja djela bila angažovana na poslovima od povjerenja” i navelo da, “[k]ao službenici pravde, [članovi tima odbrane] u svakom trenutku moraju biti svjesn[i] svojih dužnosti i nikad si ne smiju dopustiti da prema drugima, npr. prema mogućim svjedocima, djeluju na kriminalan način.”¹²⁶

46. Rašićeva tvrdi da je Pretresno vijeće napravilo grešku u utvrđivanju činjeničnog stanja i grešku u primjeni prava kada joj je izreklo kaznu u trajanju od 12 mjeseci zatvora.¹²⁷ Ona, konkretno, iznosi argumente da je Pretresno vijeće napravilo sljedeće greške: (i) izreklo joj je kaznu koja je neopravdano stroga u poređenju s drugim kaznama izrečenim u sličnim predmetima;¹²⁸ i (ii) zloupotrijebilo je svoja diskreciona ovlaštenja kada je okolnosti koje su izvan okvira argumenata strana u postupku i koje nisu potkrijepljene dokazima uzelo u obzir kao otežavajuće.¹²⁹ Rašićeva je zatražila da Žalbeno vijeće umani kaznu koju je izreklo Pretresno vijeće.¹³⁰

47. Tužilaštvo odgovara da Rašićeva: (i) nije uspjela da pokaže da je Pretresno vijeće napravilo primjetnu grešku prilikom primjene svojih diskrecionih ovlaštenja; (ii) krivo predstavlja zaključke Pretresnog vijeća; i (iii) oslanja se na irelevantne faktore i činjenice koje nisu uvedene u spis

¹²⁴ Presuda o kazni, par. 31. V. takode T. 72-73 (7. februar 2012. godine).

¹²⁵ Presuda o kazni, par. 19-22, 27. V. takode T. 70-71 (7. februar 2012. godine).

¹²⁶ Presuda o kazni, par. 18. V. takode T. 69-70 (7. februar 2012. godine).

¹²⁷ Najava žalbe Rašićeve, par. 2-3; Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 2-17.

¹²⁸ Najava žalbe Rašićeve, par. 2; Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 2-12. V. takode Replika Rašićeve, par. 1, 4, 7-10, 12-13.

¹²⁹ Najava žalbe Rašićeve, par. 3; Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 13-17.

¹³⁰ Najava žalbe Rašićeve, str. 2; Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 18.

prvostepenog postupka.¹³¹ Tužilaštvo, s tim u skladu, traži od Žalbenog vijeća da žalbu Rašićeve odbije u cijelosti i potvrdi njenu kaznu od 12 mjeseci zatvora.¹³²

A. Prva žalbena podosnova: kazna je pretjerana u poređenju s drugim kaznama izrečenim u sličnim predmetima

1. Argumenti strana

48. Rašićeva tvrdi da je njena kazna pretjerana u poređenju s kaznama koje su izrečene u predmetima *Tabaković* i *Vujin*, zbog toga što Pretresno vijeće njenoj *mens rea* za tačke 1 do 4 Izmijenjene optužnice nije pridalo dovoljnu težinu u svrhu ublažavanja kazne.¹³³ Konkretno, ona u vezi s tačkom 1 i tačkom 2 iznosi argumente da to što nije bila svjesna da su Tabakovićeva izjava i Druge izjave lažne umanjuje njenu “namjeru da ometa provođenje pravde”¹³⁴ i da je u početku mislila da su isplate Tabakoviću bile “humanitarni gest” zbog toga što je on bio u teškoj materijalnoj situaciji.¹³⁵ U vezi s tačkama 3 i 4, ona tvrdi da je bila svjesna samo toga da postoji značajna mogućnost da su Druge izjave lažne.¹³⁶

49. Rašićeva, nadalje, tvrdi da je Pretresno vijeće zanemarilo značajne olakšavajuće okolnosti koje su brojnije i od otežavajućih okolnosti u njenom predmetu i od olakšavajućih okolnosti u predmetu *Tabaković*.¹³⁷ Ona tvrdi da je Pretresno vijeće konstatovalo da ona činjenjem krivičnih djela nije ostvarila nikakvu ličnu korist,¹³⁸ dok je pretresno vijeće u predmetu *Tabaković* smatralo da Tabakoviću “ne služi na čast” to što je pokušao steći finansijsku korist u zamjenu za saradnju.¹³⁹

¹³¹ Odgovor tužilaštva, par. 3.

¹³² Odgovor tužilaštva, par. 3, 20.

¹³³ Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 3-8; Replika Rašićeve, par. 2-6.

¹³⁴ Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 5; Replika Rašićeve, par. 2-4.

¹³⁵ Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 6, gdje se upućuje na Presudu po navodima o nepoštovanju Suda protiv *Vujina*, par. 155-158, Presuda o kazni u predmetu *Tabaković*, par. 13; Replika Rašićeve, par. 5.

¹³⁶ Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 7. Žalbeno vijeće će razmotriti dolje u tekstu (v. odjeljak IV. B. 2. tvrdnju Rašićeve, u vezi s tačkom 5 Optužnice, da je Pretresno vijeće primijenilo kriterij različit od onog koji je primijenjen u predmetu *Tabaković* kada je konstatovalo da njeno “stalno i višekratno” kriminalno postupanje predstavlja otežavajuću okolnost, premda isto takvo postupanje u predmetu *Tabaković* nije ocijenjeno kao otežavajuća okolnost. V. Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 8, 17; Replika Rašićeve, par. 8.

¹³⁷ Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 9-11; Replika Rašićeve, par. 7-13. Rašićeva iznosi argument da su se olakšavajući faktori u predmetu *Tabaković* svodili na njegovu saradnju s tužilaštvom, njegovo potvrdno izjašnjavanje o krivici i finansijske i porodične prilike, dok je, za razliku od toga, u njenom predmetu bilo još devet olakšavajućih faktora. V. Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 10-11; Replika Rašićeve, par. 13.

¹³⁸ Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 11, gdje se upućuje na Presudu o kazni, par. 19. Rašićeva tvrdi da argument tužilaštva da Pretresno vijeće uopšte nije konstatovalo da Rašićeva činjenjem krivičnih djela nije nastojala izvući ličnu korist predstavlja pogrešno tumačenje Presude o kazni, s obzirom na to da se takav navod nalazi u pododjeljku Presude o kazni pod naslovom “Olakšavajuće okolnosti”. V. Replika Rašićeve, par. 12, gdje se upućuje na Odgovor tužilaštva, par. 16.

¹³⁹ Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 10, gdje se citira Presuda o kazni u predmetu *Tabaković*, par. 12. V. takođe Replika Rašićeve, par. 4.

50. Tužilaštvo odgovara da je podmićivanje Tabakovića od strane Rašićeve predstavljalo “tešku povredu provođenja pravde, bez obzira na njene pobude” ili na to da li je znala da su izjave lažne.¹⁴⁰ Ono tvrdi da se “postepeno sticanje saznanja o lažnom karakteru izjava i subjektivna obilježja krivičnih djela jasno odražavaju u Izmijenjenoj optužnici i argumentaciji u vezi s odmjerkavanjem kazne”, kao i u kazni koja je izrečena Rašićevoju.¹⁴¹ Ono nadalje tvrdi da Rašićeva, “[u] mjeri u kojoj argumentuje da bi to takođe trebalo smatrati olakšavajućim faktorom, nije uspjela objasniti zbog čega je došlo do greške na osnovu ‘dvostrukog uračunavanja’”.¹⁴² Tužilaštvo tvrdi da nema nikakvih dokaza u prilog tvrdnji Rašićeve da je za podmićivanje mislila da se radilo o humanitarnom gestu.¹⁴³

51. Tužilaštvo nadalje odgovara da Pretresno vijeće nije bilo vezano Presudom o kazni u predmetu *Tabaković* i da poređenje ta dva predmeta objašnjava zbog čega je kazna izrečena Rašićevoju duža od Tabakovićeve kazne.¹⁴⁴ Ono tvrdi da Pretresno vijeće nije donijelo zaključke o tome da li je Rašićeva nastojala da izvuče ličnu korist iz činjenja krivičnih djela.¹⁴⁵

52. Rašićeva u svojoj replici odgovara da njeno subjektivno znanje, čak i u slučaju da je irelevantno, ide u prilog blažoj kazni jer pokazuje da ona nije postupala s predumišljajem i da je bila manje važna kao veza između arhitekata krivičnog djela i Tabakovića.¹⁴⁶ Na koncu, ona iznosi argument da je to što joj Pretresno vijeće zbog svog propusta nije izreklo kaznu sličnu onoj koju je izreklo Tabakoviću omelo njenu strategiju odbrane u pogledu procjenjivanja vjerovatnih ishoda njenog predmeta na osnovu prakse Međunarodnog suda, što je dovelo do neostvarenja pravde.¹⁴⁷

¹⁴⁰ Odgovor tužilaštva, par. 10. V. takođe Odgovor tužilaštva, par. 11.

¹⁴¹ Odgovor tužilaštva, par. 13, gdje se upućuje na Izmijenjenu optužnicu, par. 9, 16, T. 42, 48-49 (31. januar 2012. godine), *Tužilac protiv Jelene Rašić*, predmet br. IT-98-32/1-R77.2, Podnesak odbrane u vezi s olakšavajućim okolnostima, 27. januar 2012. godine (povjerljivo), par. 9.

¹⁴² Odgovor tužilaštva, par. 13.

¹⁴³ Odgovor tužilaštva, par. 12. Tužilaštvo, nadalje, iznosi argument da, usprkos tome što je pretresno vijeće u predmetu *Tabaković* konstatovalo da je Tabaković možda bio u teškoj finansijskoj situaciji u vrijeme kad mu je odmjerkavana kazna u martu 2010. godine, nema nikakvih dokaza u prilog tvrdnji da je Rašićeva bila svjesna Tabakovićeve finansijske situacije kada ga je podmitila u oktobru 2008. godine. V. Odgovor tužilaštva, par. 12.

¹⁴⁴ Odgovor tužilaštva, par. 4-9. Tužilaštvo konkretno iznosi sljedeće argumente: (i) Rašićeva je bila na položaju od povjerenja na Međunarodnom sudu kao koordinator predmeta za Milana Lukića i bila je dužna da štiti integritet postupka (v. Odgovor tužilaštva, par. 5, 8); (ii) Tabaković, g. X i g. Y ne bi bili umiješani u ovu kriminalnu spletku da nije bilo postupaka Rašićeve (v. Odgovor tužilaštva, par. 5); (iii) Tabaković je osuđen samo po tri tačke optužnice za nepoštovanje suda, od kojih je svako počinio na insistiranje Rašićeve (v. Odgovor tužilaštva, par. 6); (iv) Tabaković je tužilaštvu pružio znatnu saradnju (v. Odgovor tužilaštva, par. 7); i (v) Rašićeva je lagala istražiteljima tužilaštva, čime je omela istragu (v. Odgovor tužilaštva, par. 8, gdje se, pored ostalog, upućuje na T. 53-57 (31. januar 2012. godine)). Tužilaštvo nije konkretno odgovorilo na navod Rašićeve u vezi s Presudom po navodima o nepoštovanju suda protiv *Vujina*.

¹⁴⁵ Odgovor tužilaštva, par. 16, gdje se upućuje na Presudu o kazni, par. 19.

¹⁴⁶ Replika Rašićeve, par. 6. V. takođe Replika Rašićeve, par. 10.

¹⁴⁷ Replika Rašićeve, par. 7.

2. Diskusija

53. Žalbeno vijeće podsjeća da su, prilikom odmjeravanja primjerene kazne u situacijama u kojima se optuženi izjasnio da je kriv, “[p]retresna vijeća [...] u načelu ograničena na činjeničnu osnovu potvrdnog izjašnjenja o krivici, koja je izložena u dokumentima kao što je optužnica, sporazum o izjašnjavanju o krivici i pismena izjava o činjenicama.”¹⁴⁸ U ovom predmetu, činjenična osnova za potvrdno izjašnjenje o krivici izložena je u Izmijenjenoj optužnici i argumentima koje su strane u postupku iznijele tokom pretresa o odmjeravanju kazne.¹⁴⁹

54. U vezi s tačkama 1 i 2 Optužnice, u činjeničnoj osnovi za potvrdno izjašnjavanje o krivici navodi se da je Rašićeva svjesno i hotimično omela provođenje pravde na Međunarodnom sudu tako što je podmitila Tabakovića i zatražila od njega da potpiše prethodno pripremljenu izjavu svjedoka i tako što ga je podstakla da ponudi mito potencijalnim svjedocima u predmetu *Lukić i Lukić*.¹⁵⁰ U vezi s tačkama 3 i 4, u činjeničnoj osnovi za potvrdno izjašnjenje o krivici navodi se da je Rašićeva svjesno i hotimično omela provođenje pravde na Međunarodnom sudu pribavivši lažne izjave svjedoka od g. X i od g. Y, pri čemu je bila svjesna znatne vjerovatnoće da se radi o lažnim izjavama.¹⁵¹ U vezi s tačkom 5, u činjeničnoj osnovi za potvrdno izjašnjenje o krivici navodi se da je Rašićeva svjesno i hotimično omela provođenje pravde na Međunarodnom sudu tako što je pribavila nove verzije lažnih izjava svjedoka od Tabakovića, g. X i g. Y, pri čemu je znala da su te izjave lažne.¹⁵²

55. Suprotno tvrdnji Rašićeve da je Pretresno vijeće pridalo nedovoljnu težinu njenoj *mens rea* u svrhu ublažavanja kazne, Žalbeno vijeće konstatuje da u Presudi o kazni ne postoji ništa što upućuje na to da je Pretresno vijeće propustilo da razmotri stepen njene namjere. Kao što je opisano gore u tekstu, stepen namjere koji je ona posjedovala jasno je izložen u činjeničnoj osnovi za njeno potvrdno izjašnjavanje o krivici i u argumentima koje su iznijele strane u postupku,¹⁵³ na koje je uputilo Pretresno vijeće prilikom odmjeravanja kazne koju joj je izreklo.¹⁵⁴ Pored toga, u spisu predmeta ne postoji ništa što potkrepljuje tvrdnju Rašićeve da je ona u početku mislila da su isplate

¹⁴⁸ Presuda po žalbi na kaznu u predmetu *M. Nikolić*, par. 12.

¹⁴⁹ Izmijenjena optužnica; T. 41-50, 61 (31 januar 2012. godine). V. takođe Presuda o kazni, par. 10-13.

¹⁵⁰ Izmijenjena optužnica, par. 2-8; T. 41-45 (31 januar 2012. godine). V. takođe Presuda o kazni, par. 10-11.

¹⁵¹ Izmijenjena optužnica, par. 9-15; T. 45-49 (31 januar 2012. godine). V. takođe Presuda o kazni, par. 12.

¹⁵² Izmijenjena optužnica, par. 16-19; T. 49-50 (31 januar 2012. godine). V. takođe Presuda o kazni, par. 13.

¹⁵³ Tužilaštvo je prihvatilo argument da Rašićeva ispočetka nije bila svjesna da je Tabakovićeva izjava bila lažna (T. 42 (31. januar 2012. godine)).

¹⁵⁴ Presuda o kazni, par. 10-13.

Tabakoviću bile humanitarnog karaktera, a Žalbeno vijeće podsjeća “da pobuda u načelu nije element krivične odgovornosti.”¹⁵⁵

56. U vezi s argumentom Rašićeve da nije postupala s predumišljajem i da je bila manje važna kao veza između arhitekata krivičnog djela i Tabakovića, Žalbeno vijeće ima u vidu da je Pretresno vijeće ograničenu ulogu koju je Rašićeva odigrala u toj spletki čija je svrha bila pribavljanje lažnih dokaza uzelo u obzir kao olakšavajuću okolnost, pri čemu je konstatovalo da “[č]injenična osnova pokazuje da Jelena Rašić nije bila i da nije mogla da bude izvorni podstrekač šireg kriminalnog djelovanja u vezi s pribavljanjem lažnih dokaza za korištenje na suđenju u predmetu *Lukić i Lukić*.”¹⁵⁶ Stoga, Žalbeno vijeće konstatuje da Rašićeva nije uspjela da pokaže da Pretresno vijeće nije na primjeren način uzelo u obzir ulogu Rašićeve kao olakšavajuću okolnost.¹⁵⁷

57. U vezi s tvrdnjom Rašićeve da je Pretresno vijeće propustilo da uzme u obzir kaznu koja je izrečena Tabakoviću, Žalbeno vijeće primjećuje da Pretresno vijeće nije izričito uputilo na Presudu o kazni u predmetu *Tabaković*. Žalbeno vijeće podsjeća da bi kazne izrečene sličnim pojedincima u sličnim predmetima trebale biti slične,¹⁵⁸ ali da pretresna vijeća, na osnovu svoje obaveze da kazne prilagode tako da one odgovaraju ličnim prilikama osuđene osobe i odražavaju težinu krivičnih djela, raspolazu širokim diskrecionim ovlaštenjima za odmjeravanje primjerene kazne.¹⁵⁹ Stoga je poređenje predmeta generalno od ograničene pomoći.¹⁶⁰

58. Pretresno vijeće je smatralo da je Rašićeva, kao koordinator predmeta za Milana Lukića, bila na položaju od povjerenja kada je počinila krivična djela.¹⁶¹ Pored toga, uzelo je u obzir činjenicu da se Rašićeva izjasnila da je kriva po pet tačaka Optužnice za nepoštovanje Suda, dok se Tabaković izjasnio krivim po tri tačke za nepoštovanje Suda.¹⁶² Pretresno vijeće je zauzelo stav da se saradnja Rašićeve s tužilaštvom ne može smatrati “‘značajnom’ u smislu pravila 101(B)(ii) Pravilnika” i da je ona lagala odgovarajući na pitanja koja joj je postavilo tužilaštvo, a koja su bila bitna za istragu koju je vodilo.¹⁶³ Shodno tome, Pretresno vijeće je saradnji Rašićeve pridalo malu težinu. Za razliku od toga, pretresno vijeće u predmetu *Tabaković* zauzelo je stav da Tabakovićeva saradnja s tužilaštvom predstavlja “važne olakšavajuće okolnosti” koje su “značajan faktor u prilog

¹⁵⁵ Drugostepena presuda u predmetu *Limaj i drugi*, par. 109.

¹⁵⁶ Presuda o kazni, par. 19, gdje se upućuje na T. 57 (31 januar 2012. godine).

¹⁵⁷ Presuda o kazni, par. 19.

¹⁵⁸ Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*, par. 326, gdje se citira Drugostepena presuda u predmetu *Strugar*, par. 348; Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka*, par. 681.

¹⁵⁹ Drugostepena presuda u predmetu *Ntabakuze*, par. 264, 298.

¹⁶⁰ Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*, par. 326.

¹⁶¹ Presuda o kazni, par. 18.

¹⁶² Presuda o kazni, par. 6, 36; Presuda o kazni u predmetu *Tabaković*, par. 4, 19.

¹⁶³ Presuda o kazni, par. 26.

optuženom”, usprkos tome što je on prvobitno stupio u vezu s tužilaštvom u svrhu sticanja finansijske koristi.¹⁶⁴ S tim u skladu, Žalbeno vijeće konstatuje da Rašićeva nije uspjela da pokaže da je Pretresno vijeće napravilo grešku time što je uzelo u obzir relevantne olakšavajuće i otežavajuće faktore i pridalo im težinu kako bi kaznu prilagodilo ličnim prilikama Rašićeve i težini počinjenih krivičnih djela.¹⁶⁵

59. Na koncu, Žalbeno vijeće primjećuje da je Pretresno vijeće, prilikom razmatranja olakšavajućih okolnosti, navelo “da niko nije iznio navod da je Jelena Rašić počinjenjem tih djela ostvarila bilo kakvu ličnu korist.”¹⁶⁶ Stoga se Žalbeno vijeće uvjerilo da je Pretresno vijeće taj faktor uzelo u obzir za ublažavanje kazne. Međutim, u svjetlu ocjene težine krivičnih djela koju je izvršilo Pretresno vijeće i ograničene saradnje Rašićeve s tužilaštvom, Žalbeno vijeće konstatuje da Rašićeva nije pokazala da je Pretresno vijeće napravilo primjetnu grešku kada je tom faktoru pridalo ograničenu težinu u svrhu ublažavanja kazne koju joj je izreklo.

60. S obzirom na gore navedno, Žalbeno vijeće konstatuje da Rašićeva nije uspjela da pokaže da je njena kazna bila pretjerana u odnosu na druge kazne. S tim u skladu, Žalbeno vijeće odbija prvu žalbenu podosnovu Rašićeve.

B. Druga podosnova: Pretresno vijeće je napravilo grešku prilikom ocjenjivanja otežavajuće okolnosti

1. Argumenti strana

61. Rašićeva tvrdi da je Pretresno vijeće zloupotrijebilo svoja diskreciona ovlaštenja kada je smatralo da je ona “službenik pravde” na položaju od povjerenja i iznosi sljedeće argumente: (i) ta otežavajuća okolnost bila je izvan okvira argumenata koje su iznijele strane u postupku; i (ii) ta konstatacija nije dosljedna činjeničnim zaključcima Pretresnog vijeća u vezi s njenom dobi, ulogom i nivoom iskustva.¹⁶⁷ Pored toga, ona tvrdi sljedeće: (i) budući da u početku nije znala da su izjave lažne, nije posjedovala *mens rea* nužnu za to da eksploatiše svoj navodni položaj od povjerenja ili

¹⁶⁴ Presuda o kazni u predmetu *Tabaković*, par. 12.

¹⁶⁵ Pored toga, Žalbeno vijeće primjećuje da Rašićeva po prvi put u svojoj replici iznosi argument da je propust Pretresnog vijeća da joj izrekne kaznu sličnu onoj koja je izrečena Tabakoviću navodno doveo do toga da ishod sporazuma o potvrdnom izjašnjenju o krivici bude nepredvidljiv. V. Replika Rašićeve, par. 7. Žalbeno vijeće konstatuje da je ovaj argument neosnovan zbog toga što odluke pretresnih vijeća nisu međusobno obavezujuće. V. Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*, par. 114.

¹⁶⁶ Presuda o kazni, par. 19.

¹⁶⁷ Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 13-15. Rašićeva, nadalje, tvrdi da je “titula ‘službenika’ u načelu rezervisana za one koji su dovoljno obučeni i obrazovani, kao što su ovlašteni advokati.” V. Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 14.

da na kriminalan način utiče na druge;¹⁶⁸ i (ii) Pretresno vijeće je propustilo da uzme u obzir da je taj faktor mogao uticati samo na njenu vinost po tački 5 Izmijenjene optužnice.¹⁶⁹

62. Rašićeva, nadalje, u vezi s tačkom 5 Izmijenjene optužnice tvrdi da je Pretresno vijeće postupilo suprotno članu 21 Statuta kada je primijenilo različit standard i konstatovalo da njeno “stalno i višekratno” kriminalno postupanje predstavlja otežavajuću okolnost, iako isto postupanje u predmetu *Tabaković* nije smatrano otežavajućom okolnošću.¹⁷⁰ Rašićeva, pored toga, tvrdi da kazna koja joj je izrečena ne odražava značaj njene uloge ni oblik i stepen njenog učešća pošto je i samo Pretresno vijeće konstatovalo da su neke druge osobe povezane s predmetom *Lukić i Lukić* “odgovorne što je ona zavrbovana na počinjenje tih krivičnih djela”.¹⁷¹

63. Tužilaštvo odgovara da Rašićeva nije uspjela da pokaže da je Pretresno vijeće pogriješilo kad je konstatovalo da je ona kao koordinator predmeta zloupotrijebila svoj položaj od povjerenja.¹⁷² Ono tvrdi da se argumenti koje izlaže Rašićeva uglavnom tiču semantičkih nijansi budući da jeste postupala kao “službenik pravde” zahvaljujući svojoj ulozi koordinatora predmeta zbog koje je bila na položaju od znatnog povjerenja uprkos svojoj mladosti i neiskustvu.¹⁷³ Pored toga, tužilaštvo tvrdi da ona nije uspjela da objasni zbog čega je Pretresno vijeće postupilo nerazumno kada je koordinatora predmeta opisalo kao “službenika pravde” ili na koji je način taj opis imao negativan uticaj na kaznu koja joj je izrečena.¹⁷⁴

64. Tužilaštvo, nadalje, odgovara da je to da li je Rašićeva znala da je Tabakovićeva izjava lažna nebitno za pitanje da li ga je podmitila i podstakla da podmiti druge.¹⁷⁵ Ono tvrdi da Rašićeva nije uspjela da pokaže da je to što je Pretresno vijeće činjenicu da je njeno kriminalno postupanje bilo “stalno i višekratno” smatralo otežavajućim faktorom bilo pogrešno samo zato što što pretresno vijeće u predmetu *Tabaković* nije to izričito pomenulo kao otežavajući faktor.¹⁷⁶ Na koncu,

¹⁶⁸ Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 15.

¹⁶⁹ Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 15.

¹⁷⁰ Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 8, 17; Replika Rašićeve, par. 8.

¹⁷¹ Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 16, gdje se citira Presuda o kazni, par. 19. Rašićeva tvrdi da, usprkos tome što Pretresno vijeće prihvata argument da ona nije bila izvorni pokretač te kriminalne spletke, kazna od 12 mjeseci zatvora ukazuje na to da njenom položaju i ulozi nije pridata dovoljna težina u smislu ublažavanja kazne. V. Žalbeni podnesak Rašićeve, par. 16.

¹⁷² Odgovor tužilaštva, par. 17. Tužilaštvo nije izričito odgovorilo na tvrdnju Rašićeve da je otežavajuća okolnost “službenika pravde” izvan okvira argumenata koje su iznijele strane u postupku.

¹⁷³ Odgovor tužilaštva, par. 17.

¹⁷⁴ Odgovor tužilaštva, par. 17.

¹⁷⁵ Odgovor tužilaštva, par. 18.

¹⁷⁶ Odgovor tužilaštva, par. 14.

tužilaštvo takođe tvrdi da ona nije uspjela da objasni kako bi njena kazna trebala da bude kraća samo zbog toga što su drugi možda još više krivi od nje.¹⁷⁷

2. Diskusija

65. Žalbeno vijeće konstatuje da Rašićeva nije uspjela da pokaže da je Pretresno vijeće pogriješilo kad je njen položaj “službenika pravde” uzelo kao otežavajuću okolnost. Žalbeno vijeće primjećuje da ni jedna ni druga strana nisu eksplicitno ustvrdile da je Rašićeva bila “službenik pravde”. Međutim, Žalbeno vijeće primjećuje da je Pretresno vijeće koristilo taj izraz da bi opisalo položaj od povjerenja na kojem se Rašićeva nalazila kao član tima odbrane.¹⁷⁸ Tužilaštvo je taj položaj od povjerenja pomenulo kada je iznijelo sljedeću tvrdnju: “Gđa Rašić je bila na položaju od povjerenja, kao [...] koordinator predmeta, čiji su postupci bili na višem nivou u odnosu na postupke g. Tabakovića, koji je, opet, bio na nivou višem nego g. X i [g.] Y.”¹⁷⁹ Stoga se argument Rašićeve praktično svodi na semantičke nijanse i ona nije uspjela da pokaže da je Pretresno vijeće zloupotrijebilo svoja diskreciona ovlaštenja kada je u obzir uzelo otežavajuću okolnost koju strane u postupku nisu pomenule.

66. Isto tako, Žalbeno vijeće konstatuje da Rašićeva nije uspjela da pokaže da zaključak Pretresnog vijeća da je ona bila “službenik pravde” nije potkrijepljen dokazima. Žalbeno vijeće ponovo konstatuje da se ovaj argument svodi na semantičke nijanse, a ne sadržaja. Pretresno vijeće je ovaj izraz koristilo da bi opisalo obaveze koje važe za “svaku osobu koja u profesionalnom svojstvu učestvuje u postupcima koje vodi Međunarodni sud”, uključujući i članove timova odbrane.¹⁸⁰ Ono je uzelo u obzir da ja Rašićeva, kao član tima odbrane Milana Lukića, bila “angažovana na poslovima od povjerenja” i da je bila “dužn[a] [...] postupati savjesno, uz puno poštovanje zakona i mjerodavnih pravila”.¹⁸¹

67. Konkretna dužnost postupanja uz puno poštovanje mjerodavnih zakonskih propisa sadržana je u disciplinskom režimu koji je mjerodavan za članove tima odbrane. Shodno članu 35 (i) i (v) Profesionalnog kodeksa branilaca koji postupaju pred Međunarodnim sudom, članovi tima odbrane ponašaju se nedolično ukoliko: (i) krše Pravilnik; ili (ii) čine postupke koji štete urednom provođenju pravde pred Međunarodnim sudom.¹⁸²

¹⁷⁷ Odgovor tužilaštva, par. 19.

¹⁷⁸ Presuda o kazni, par. 18.

¹⁷⁹ T. 57 (31. januar 2012. godine).

¹⁸⁰ Presuda o kazni, par. 18.

¹⁸¹ Presuda o kazni, par. 18.

¹⁸² Profesionalni kodeks branilaca koji postupaju pred Međunarodnim sudom, IT/125 Rev. 3, 22. juli 2009. godine (dalje u tekstu: Profesionalni kodeks branilaca). V. takođe članove 34 i 40 Profesionalnog kodeksa branilaca.

68. U ovim okolnostima, Žalbeno vijeće konstatuje da je Pretresno vijeće ispravno zaključilo da je Rašićeva bila na položaju od povjerenja na osnovu toga što je bila član tima odbrane. Budući da se taj položaj od povjerenja dodjeljuje svakom članu tima odbrane, Rašićeva nije uspjela da pokaže da se zaključak Pretresnog vijeća da je ona bila “službenik pravde” kosi s njegovim zaključcima u vezi s njenom dobi, ulogom i nivoom iskustva.

69. U vezi s tvrdnjom Rašićeve da u početku nije znala da su izjave bile lažne i da, shodno tome, nije posjedovala *mens rea* da eksploatiše svoj položaj od povjerenja, Žalbeno vijeće konstatuje da Rašićeva u ovoj fazi ne može da osporava činjeničnu osnovu za sporazum o potvrdnom izjašnjenju o krivici. Stoga se ovaj dio njene žalbene podosnove odbija.

70. Pored toga, Žalbeno vijeće konstatuje da Pretresno vijeće nije prekršilo načelo iz člana 21 Statuta da su sve osobe ravnopravne pred Međunarodnim sudom. Iako je Pretresno vijeće njeno “stalno i višekratno” kriminalno postupanje uzelo u obzir kao otežavajući faktor, pretresno vijeće u predmetu *Tabaković* takvo postupanje nije smatralo otežavajućim faktorom. Žalbeno vijeće podsjeća da odluke jednog pretresnog vijeća nisu obavezujuće za druga pretresna vijeća.¹⁸³ Stoga, ništa ne sprečava neko pretresno vijeće da uzme u obzir neki otežavajući faktor koji u nekom drugom predmetu nije bio prihvaćen kao otežavajuća okolnost. U tim okolnostima, Žalbeno vijeće se uvjerilo da je Pretresno vijeće postupilo u okviru svojih objektivnih diskrecionih ovlaštenja kada je “stalno i višekratno” kriminalno postupanje Rašićeve uzelo u obzir kao otežavajući faktor.

71. S tim u skladu, Žalbeno vijeće odbija drugu žalbenu podosnovu Rašićeve.

C. Zaključak

72. U svjetlu gore navedenog, Žalbeno vijeće odbija žalbu Rašićeve u cijelosti.

¹⁸³ Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*, par. 114.

V. DISPOZITIV

Iz gorenavedenih razloga, **ŽALBENO VIJEĆE**,

NA OSNOVU člana 25 Statuta i pravila 77, 116*bis*, 117 i 118 Pravilnika;

IMAJUĆI U VIDU argumente koje su iznijele jedna i druga strana u postupku;

ODBIJA žalbu tužilaštva u cijelosti;

ODBIJA žalbu Rašićeve u cijelosti;

POTVRĐUJE kaznu od 12 mjeseci zatvora koju je izreklo Pretresno vijeće, koje je, pritom: (i) posljednjih osam mjeseci te kazne pretvorilo u uslovnu kaznu, objasnivši da će Rašićeva morati da izdrži taj dio kazne samo ako u periodu od dvije godine počev od 7. februara 2012. godine bude osuđena za neko drugo krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora, uključujući krivično djelo nepoštovanja suda; i (ii) naložilo da se u izdržanu kaznu, na osnovu pravila 101(C) Pravilnika, uračuna vrijeme koje je Rašićeva provela u pritvoru;

IMA U VIDU da je Rašićeva već izdržala zatvorski dio izrečene kazne, budući da je u pritvoru provela 147 dana;

IMA U VIDU da je Rašićeva bila privremeno puštena na slobodu na osnovu Odluke o privremenom puštanju na slobodu i da su uslovi njenog privremenog boravka na slobodi izmijenjeni u Odluci od 27. juna 2012. godine; i

KONSTATUJE da uslovi privremenog boravka Rašićeve na slobodi iz Odluke o privremenom puštanju na slobodu i Odluke od 27. juna 2012. godine ovim prestaju da važe.

Sastavljeno na francuskom i engleskom jeziku, pri čemu je mjerodavan tekst na engleskom.

/potpis na originalu/

sudija Khalida Rachid Khan, predsjedavajuća

/potpis na originalu/

sudija Mehmet Güney

/potpis na originalu/

sudija Fausto Pocar

/potpis na originalu/

sudija Arlette Ramaroson

/potpis na originalu/

sudija Andréia Vaz

Dana 16. novembra 2012. godine,
u Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

VI. DODATAK – GLOSAR

A. Prvostepene presude MKSJ-a

Tužilac protiv Slobodana Miloševića, predmet br. IT-02-54-R77.4, Postupak protiv Koste Bulatovića zbog nepoštovanja suda, Odluka u vezi sa nepoštovanjem suda, 13. maj 2005. godine (u tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Bulatović*)

Tužilac protiv Milana Simića, predmet br. IT-95-9/2-S, Presuda o kazni, 17. oktobar 2002. godine (u tekstu: Presuda o kazni u predmetu *M. Simić*)

Tužilac protiv Zuhrije Tabakovića, predmet br. IT-98-32/1-R77.1, Presuda o kazni, 18. mart 2010. godine (u tekstu: Presuda o kazni u predmetu *Tabaković*)

B. Drugostepene presude MKSJ-a

Tužilac protiv Zlatka Aleksovskog, predmet br. IT-95-14/1-A, Presuda, 24. mart 2000. godine (u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*)

Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i drugih, predmet br. IT-04-84-A, Presuda, 19. juli 2010. godine (u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*)

Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih, predmet br. IT-98-30/1-A, Presuda, 28. februar 2005. godine (u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*)

Tužilac protiv Fatmira Limaja i drugih, predmet br. IT-03-66-A, Presuda, 27. septembar 2007. godine (u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Limaj i drugi*)

Tužilac protiv Dragomira Miloševića, predmet br. IT-98-29/1-A, Presuda, 12. novembar 2009. godine (u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*)

Tužilac protiv Momira Nikolića, predmet br. IT-02-60/1-A, Presuda po žalbi na kaznu, 8. mart 2006. godine (u tekstu: Presuda po žalbi na kaznu u predmetu *M. Nikolić*)

Tužilac protiv Milomira Stakića, predmet br. IT-97-24-A, Presuda, 22. mart 2006. godine (u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Stakić*)

Tužilac protiv Pavla Strugara, predmet br. IT-01-42-A, Presuda, 17. juli 2008. godine (u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Strugar*)

Tužilac protiv Duška Tadića, predmet br. IT-94-1-A, Presuda po žalbi na kaznu, 26. januar 2000. godine (u tekstu: Presuda po žalbi na kaznu u predmetu *Tadić*)

Tužilac protiv Duška Tadića, predmet br. IT-94-1-A-R77, Presuda o navodima protiv prethodnog pravnog zastupnika Milana Vujina, 31. januar 2000. godine (u tekstu: Presuda po navodima o nepoštovanju Suda protiv *Vujina*)

C. Drugostepene presude MKSR-a

Aloys Ntabakuze protiv tužioca, predmet br. ICTR-98-41A-A, Presuda, 8. maj 2012. godine (u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Ntabakuze*)

D. Spisak skraćenica, akronima i kratkih referenci

Izmijenjena optužnica	Izmijenjena optužnica, priložena uz <i>Tužilac protiv Jelene Rašić</i> , predmet br. 98-32/1-R77.2, Zajednički zahtjev za razmatranje sporazuma o izjašnjavanju o krivici, 25. januar 2012. godine (prvobitno povjerljiv, zatim dobio status javnog dokumenta shodno usmenom nalogu Pretresnog vijeća; v. T. 39-40 (31. januar 2012. godine)).
Žalbeno vijeće	Žalbeno vijeće Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine
Profesionalni kodeks branilaca	Profesionalni kodeks branilaca koji postupaju pred Međunarodnim sudom, IT/125 Rev. 3, 22. juli 2009. godine
dr Petrović	dr Vera Petrović
Optužnica	<i>Tužilac protiv Jelene Rašić</i> , predmet br. IT-98-32/1-R77.2, Optužnica, 9. juli 2010. godine (prvobitno povjerljiva, kasnije dobila status javnog dokumenta shodno usmenom nalogu dežurnog sudije; v. T. 4 (22. septembar 2010. godine)).
Druge izjave	lažne izjave koje su potpisali g. X i g. Y
Izveštaji Petrovićeve	Ljekarski izveštaji dr Vere Petrović o Jeleni Rašić od 26. januara 2012. i 1. februara 2012. godine, priloženi uz <i>Tužilac protiv Jelene Rašić</i> , predmet br. IT-98-32/1-R77.2, Podnesak sekretara s ljekarskim izveštajima, 6. februar 2012. godine (povjerljivo) (prvobitno <i>ex parte</i> ;

	Pretresno vijeće je status <i>ex parte</i> ukinulo 6. marta 2012. godine; v. Presuda o kazni, par. 34).
Uputstvo	Uputstvo za rad prilikom rješavanja po molbama za pomilovanje, ublažavanje kazne i prijevremeno puštanje na slobodu osoba koje je osudio Međunarodni sud, IT/146/Rev. 3, 16. septembar 2010. godine
predsjednik	predsjednik Međunarodnog suda
tužilaštvo	Tužilaštvo Međunarodnog suda
Žalbeni podnesak tužilaštva	<i>Tužilac protiv Jelene Rašić</i> , predmet br. IT-98-32/1-R77.2-A, Žalbeni podnesak tužilaštva, 16. mart 2012. godine (javno s povjerljivim dodatkom)
Najava žalbe tužilaštva	<i>Tužilac protiv Jelene Rašić</i> , predmet br. IT-98-32/1-R77.2-A, Najava žalbe tužilaštva, 12. mart 2012. godine
Odgovor tužilaštva	<i>Tužilac protiv Jelene Rašić</i> , predmet br. IT-98-32/1-R77.2-A, Odgovor tužilaštva na Žalbeni podnesak Jelene Rašić, 30. mart 2012. godine
Replika tužilaštva	<i>Tužilac protiv Jelene Rašić</i> , predmet br. IT-98-32/1-R77.2-A, Replika tužilaštva na Odgovor Jelene Rašić, 30. mart 2012. godine
Rašićeva	Jelena Rašić
Žalbeni podnesak Rašićeve	<i>Tužilac protiv Jelene Rašić</i> , predmet br. IT-98-32/1-R77.2-A, Žalbeni podnesak Jelene Rašić, 26. mart 2012. godine, priložen uz <i>Tužilac protiv Jelene Rašić</i> , predmet br. IT-98-32/1-R77.2-A, <i>Corrigendum</i> Žalbenog podneska Jelene Rašić, 27. mart 2012. godine
Najava žalbe Rašićeve	<i>Tužilac protiv Jelene Rašić</i> , predmet br. IT-98-32/1-R77.2-A, Najava žalbe Jelene Rašić, 19. mart 2012. godine
Replika Rašićeve	<i>Tužilac protiv Jelene Rašić</i> , predmet br. IT-98-32/1-R77.2-A, Replika na Odgovor tužilaštva na Žalbeni podnesak Jelene Rašić, 2. april 2012. godine
Odgovor Rašićeve	<i>Tužilac protiv Jelene Rašić</i> , predmet br. IT-98-32/1-R77.2-A, Odgovor Jelene Rašić na Žalbeni podnesak tužilaštva, 26. mart 2012. godine (javno s povjerljivim dodatkom)

Pravilnik	Pravilnik o postupku i dokazima Međunarodnog suda
Presuda o kazni	<i>Tužilac protiv Jelene Rašić</i> , predmet br. IT-98-32/1-R77.2, Obrazloženje usmene presude o kazni, 6. mart 2012. godine
Statut	Statut Međunarodnog suda
T.	stranica transkripta pretresa na suđenju u ovom predmetu
Tabaković	Zuhdija Tabaković
Tabakovićeva izjava	lažna izjava koju je potpisao Tabaković
Pretresno vijeće	Pretresno vijeće III Međunarodnog suda
Međunarodni sud	Međunarodni sud za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine
PJUN	Pritvorska jedinica Ujedinjenih nacija